משנה · ראשונים · ברטנורא · סדר נזיקין

ברטנורא על משנה עבודה זרה

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברטנורא על משנה עבודה זרה

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברטנורא-על-משנה-עבודה-זרה/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
משנה ד 5
משנה ה 5
משנה ו 6
משנה ז 6
משנה ח 6
משנה ט 7
פרק ב 7
משנה א 7
משנה ב 8
משנה ג 8
משנה ד 8
משנה ה 9
משנה ו 9
משנה ז 10
פרק ג 11
משנה א 11
משנה ב 11
משנה ג 11
משנה ד 12
משנה ה 12
משנה ו 12
משנה ז 13
משנה ח 14
משנה ט 14
משנה י 15
פרק ד 15
משנה א 15
משנה ב 15
משנה ג 16
משנה ד 16
משנה ה 16
משנה ו 16
משנה ז 17
משנה ח 17
משנה ט 17
משנה י 17
משנה יא 18
משנה יב 18
פרק ה 19
משנה א 19
משנה ב 19
משנה ג 20
משנה ד 20
משנה ה 20
משנה ו 21
משנה ז 21
משנה ח 22
משנה ט 22
משנה י 23
משנה יא 23
משנה יב 23

פרק א

משנה א

לִפְנֵי אֵידֵיהֶן שֶׁל גּוֹיִם. שֶׁם כִּנּוּי לְגָנְאי לְחַגֵּיהֶם וּלְמוֹעֲדֵיהֶם:

לְשֵׁאת וְלָתֵת. לִמְכֹּר וְלִקְנוֹת. מְשׁוּם דְּאָזְלֵי וּמוֹדוּ לַעֲבוֹדָה זָרָה בְּיוֹם אֵידָם:

לְהַשְׁאִילָן. בְּהֵמָה וְכֵלִים, מִידֵי דְּהַדְרָא בְּעֵינָא:

לְהַלְוֹתָם. מָעוֹת. דְּלֹא הַדְרֵי בְּעֵין, דְּמִלְוֶה לְהוֹצָאָה נִתְּנָה:

לְפָרְעָן. כְּשֶׁהֵן נִפְרָעִים אָזְלוּ וּמוֹדוּ לַעֲבוֹדָה זָרָה בְּיוֹם אֵידָם:

מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַצַּר. עַל מְעוֹתָיו שֶׁאֵינָם חוֹזְרִים לוֹ, וְלֹא אָזַיל וּמוֹדֶה:

שֶׁמַּח הוּא לְאַחַר זְמָן. לְמָחָר בְּיוֹם אֵידוֹ, וְאָזַיל וּמוֹדֶה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה. וְדָוְקָא בְּמִלְוָה בִּשְׂטָר אָסוּר לְהִפָּרַע מֵהֶם, אֲבָל בְּמִלְוָה עַל פֶּה שָׁרֵי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַצִּיל מִיָּדָם:

משנה ב

לְאַחַר אֵידֵיהֶן מֻתָּר. וְכֵן הֲלָכָה. וּבַגּוֹלָה שֶׁאֵין אָנוּ יְכוֹלִים לְהַעֲמִיד עַצְמֵנוּ מִלִּשָּׂא וְלִתֵּן עִמָּהֶם, שֶׁעִקַּר פִּרְנָסָתֵנוּ מֵהֶם, וְעוֹד מִשּׁוּם יִרְאָה, אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא יוֹם אֵידָם בִּלְבָד. וְיוֹם רִאשׁוֹן הוּא יוֹם אֵידָם שֶׁל נוֹצְרִים לְפִיכָךְ אָסוּר לָשֵׂאת וְלָתֵת עִם הַנּוֹצְרִים בְּכָל יוֹם רִאשׁוֹן וְכֵן בְּכָל יוֹם אֵיד שֶׁלָּהֶם שֶׁעוֹשִׂים אוֹתוֹ כְּגוֹן נָטָ"ל וּפַסְקוּוֹ"ה אֲבָל שְׁאָר יְמֵי אֵידָם שֶׁעוֹשִׂים לְשֵׁם הַקְּדוֹשִׂים שֶׁלָּהֶם שֶׁאֵין תּוֹפְשִׂים בָּהֶם שֵׁם אֱלָהוּת מֻתָּר. וְהָאִידָנָא נַהוּג עָלְמָא הֶתֵּר אֲפִלּוּ בְּכָל יוֹם אֵידָם, מִשּׁוּם דְּקִיְּמוּ לְהוּ לְרַבָּנָן בְּגַוַּיְהוּ דְּלֹא אָזְלֵי וּמוֹדוּ. [דְּכָל הֲנֵי דְּאִתַּסְרֵי בְּזוֹ הַמַּסֶּכְתָּא מַיְרֵי בְּעוֹבְדֵי אֱלִילִים וַעֲבוֹדָה זָרָה מַמָּשׁ]:

משנה ג

קָלֶנְדָּא. שְׁמֹנָה יָמִים אַחַר תְּקוּפַת טֵבֵת:

סָטַרְנוּרָא. שְׁמֹנָה יָמִים קֹדֶם הַתְּקוּפָה. לְפִי שֶׁרָאָה אָדָם הָרִאשׁוֹן יוֹם שֶׁהָיָה מִתְמַעֵט וְהוֹלֵךְ, אָמַר, אוֹי לִי שֶׁמָּא בִּשְׁבִיל שֶׁסָּרַחְתִּי חוֹזֵר הָעוֹלָם לְתֹהוּ וָבֹהוּ, עָמַד וְיָשַׁב שְׁמֹנָה יָמִים בְּתַעֲנִית [וּבִתְפִלָּה], כֵּיוָן שֶׁנִּפְלָה הַתְּקוּפָה וְרָאָה יוֹם שֶׁמַּאֲרִיךְ וְהוֹלֵךְ, אָמַר מִנְהָגוֹ שֶׁל עוֹלָם הוּא, עָמַד וְעָשָׂה שְׁמֹנָה יָמִים טוֹבִים. לְשָׁנָה אַחֶרֶת, עֲשָׂאָן לְאֵלּוּ וָאֵלּוּ יָמִים טוֹבִים. הוּא קָבְעָם לְשָׁמַיִם, וְהֵם קָבְעוּם לַעֲבוֹדָה זָרָה:

קָרָטֵסִים. יוֹם תְּפִיסַת בּוֹ מַלְכוּת, וּקְבָעוּם יוֹם אֵיד:

גְּנֵסְיָא. יוֹם שֶׁמַּעֲמִידִין בּוֹ מֶלֶךְ:

יוֹם הַלֵּידָה. יוֹם שֶׁנּוֹלַד בּוֹ הַמֶּלֶךְ:

שְׂרַפָּה. שֶׁשָּׂרְפוּ עָלָיו כְּלֵי תַּשְׁמִישׁוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁשּׂוֹרְפִין עַל הַמְּלָכִים:

יֶשׁ בָּהּ עֲבוֹדָה זָרָה. כְּלוֹמַר אוֹתוֹ הַיּוֹם יֵשׁ לָהֶם אֵיד לַעֲבוֹדָה זָרָה, וְכֵן מִשְּׁנָה לְשָׁנָה כָּל יְמֵי בְנוֹ. וְכָל הָנָךְ דְּחָשְׁבִינַן עַד הַשְׁתָּא, חֲשִׁיבֵי לְהוּ וַאֲסוּרִים שִׁלּשָׁה יָמִים לִפְנֵיהֶם:

אֲבָל יוֹם תִּגְלַחַת זְקָנוֹ. שֶׁאֵינוֹ זְמַן הַקֻּבּוּעַ לָרַבִּים אֶלָּא כָּל אֶחָד כְּשֶׁמְּגַלֵּחַ עוֹשֶׂה יוֹם אֵיד:

וּבְלוֹרִיתוֹ. שֶׁמַּנִּיחַ בְּלוֹרִית מֵאֲחוֹרָיו כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ וְאֵינוֹ מְגַלְּחָהּ אֶלָּא מִשָּׁנָה לְשָׁנָה, וְיוֹם שֶׁמְּגַלְּחָהּ עוֹשֶׂה יוֹם אֵיד:

וְיוֹם שֶׁעָלָה מִן הַיָּם. וּמַקְרִיב זְבָחִים לַעֲבוֹדָה זָרָה עַל שֶׁנִּצּוֹל. בְּכָל הָנָךְ אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא אוֹתוֹ הַיּוֹם וְלֹא לְפָנָיו, דְּלֹא חֲשִׁיבֵי כָּלֵי הַאי:

משנה ד

עִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ עֲבוֹדָה זָרָה. שֶׁיּוֹם אֵיד [יֵשׁ] לִבְנֵי הָעִיר הַיּוֹם לַעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁבָּעִיר:

חוּצָה לָהּ. וַאֲפִלּוּ סָמוּךְ לָעִיר מְאֹד מֻתָּר לִשָּׂאת וְלָתֵת עִם הַיּוֹשְׁבִים חוּץ לָעִיר, שֶׁאֵין נִמְשָׁכִים אַחַר אוֹתָהּ עֲבוֹדָה זָרָה. שֶׁכֵּן מִנְהָגָם יוֹם אֵיד שֶׁל אֵלּוּ אֵינוֹ כְּיוֹם אֵיד שֶׁל אֵלּוּ:

מַהוּ לֵילֵךְ לְשָׁם. בְּאוֹתָהּ הָעִיר בְּיוֹם עֲבוֹדָה זָרָה שָׁלָהֶם:

בִּזְמַן שֶׁהַדֶּרֶךְ מְיֻחֶדֶת לְאוֹתָהּ הָעִיר. שֶׁהַדֶּרֶךְ הַכְּבוּשָׁה מִכָּאן לְאוֹתָהּ הָעִיר, מְיֻחֶדֶת לְאוֹתָהּ הָעִיר לְבַדָּהּ, אָסוּר לֵילֵךְ שָׁם, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּמְהַלֵּךְ שָׁם לַעֲבֹד עֲבוֹדָה זָרָה. וְאִם הָיָה דֶּרֶךְ מַסְלוּל הוֹלֵךְ גַּם לְעִיר אַחֶרֶת, מֻתָּר, שֶׁהָרוֹאֶה אוֹמֵר לְמָקוֹם אַחֵר הוּא הוֹלֵךְ:

הָיוּ בָהּ חֲנֻיּוֹת מְעֻטָּרוֹת. וְסִימָן הוּא לָהֶם שֶׁאוֹתָם חֲנֻיּוֹת שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה, לִטֹּל הַכְּמָרִים מֵהֶם מֶכֶס:

וְשֶׁאֵינָן מְעֻטָּרוֹת מֻתָּרוֹת. דִּבְאוֹתָם שֶׁאֵינָם מְעֻטָּרוֹת לֹא שָׁקְלֵי מִנַּיְהוּ מֶכֶס לַעֲבוֹדָה זָרָה וְלֹא מָטֵי לַעֲבוֹדָה זָרָה הֲנָאָה מִנַּיְהוּ. וּלְמִזְבֵּן מִנַּיְהוּ דָּבָר הַמִּתְקַיֵּם, שְׁרֵי בְּיוֹם אֵידָם, שֶׁסְּתָמוֹ הַמּוֹכֵר עָצֵב וְלֹא אָזֵיל וּמוֹדֵי:

משנה ה

אִצְטְרוֹבָּלִין. פֵּירָא דְאַרְזָא:

בְּנוֹת שׁוּחַ. מִין מִמִּינֵי הַתְּאֵנִים הַגְּדוֹלִים הַלְּבָנִים. אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לִמְכֹּר אֵלּוּ לְעוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה:

פְּטוֹטָרוֹת. בִּפְטוֹטְרוֹתֵיהֶם קָאָמַר, כְּלוֹמַר בָּעֲקָצִין שֶׁלָּהֶם שֶׁהֵם נִתְלִין בּוֹ. דְּמִסְתָּמָא הָעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה רוֹצֶה לְהַקְרִיבָן תְּקָרֹבֶת לַעֲבוֹדָה זָרָה:

תַּרְנְגוֹל לָבָן בֵּין הַתַּרְנְגוֹלִין. לָקַח הָעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה מִיִּשְׂרָאֵל תַּרְנְגוֹלִים הַרְבֵּה, מֻתָּר לִמְכֹּר בֵּינֵיהֶם תַּרְנְגוֹל לָבָן. דְּכֵיוָן דְּשַׁקֵּיל אַחֲרִינֵי לְאוֹ לַעֲבוֹדָה זָרָה בָּעֵי לְהוּ:

וּפֵרוּשָׁן אָסוּר. אִם פֵּרֵשׁ דְּלַעֲבוֹדָה זָרָה בָּעֵי לְהוּ, אָסוּר. וְאִצְטְרִיךְ לְמִתְנֵי, דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא הַאי גַּבְרָא לָאו לַעֲבוֹדָה זָרָה בָּעֵי לְהוּ, וְהַאי דְּקָאָמַר הָכִי, סָבַר כִּי הֵיכִי דְּהַהוּא גַּבְרָא אֲבִיק בָּהּ כֻּלֵּי עָלְמָא נַמִּי אֲבִיקוּ, וְאֵימָא הָכִי כִּי הֵיכִי דְּלֵיתְבוּ לִי, קָמַשְׁמַע לָן:

דֶּקֶל טָב. פֵּרוֹת דֶּקֶל מְשֻׁבָּח שֶׁפֵּרוֹתָיו רְגִילִין לְהַקְרִיב מֵהֶן לַעֲבוֹדָה זָרָה:

וְחָצָב. קָנִים שֶׁעוֹשִׁין מֵהֶן הַצּוּקָר"א:

וְנַקְלִיבָם. מִין עֵשֶׂב מְשֻׁבָּח מְאֹד. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

משנה ו

אֵין מוֹכְרִין בְּהֵמָה גַּסָּה. דְּגָזְרִינַן מְכִירָה אַטּוּ שְׁכִירוּת וְהַשְׁאָלָה, שֶׁהִיא בְּהֶמְתּוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְיַעֲשֶׂה בָהּ הַנָּכְרִי מְלָאכָה בְּשַׁבָּת. וְעַל יְדֵי סַרְסוּר דְּלֵיכָּא לְאַחְלוּפֵי בִּשְׁכִירוּת, שֶׁאֵין הַסַּרְסוּר מַשְׁכִּיר, שֻׂרֵי לְמָכְרָהּ:

שְׁלֹמִים וּשְׁבוּרִים. שֶׁאַף הַשְּׁבוּרִים חָזוּ לִמְלָאכָה, שֶׁטּוֹחֲנִים בָּהֶם:

רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בִּשְׁבוּרָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

בֶּן בְּתֵירָא מַתִּיר בְּסוּס. וַאֲפִלּוּ הַסּוּס שֶׁהַצַּיָּדִים מְבִיאִים עָלָיו הָעוֹפוֹת שֶׁצָּדִין בּוֹ. קָסָבַר הַחַי נוֹשֵׂא אֶת עַצְמוֹ. וְרַבָּנָן סָבְרֵי, דָּוְקָא אָדָם נוֹשֵׂא אֶת עַצְמוֹ, הִלְכָּךְ אִם לֹא הָיָה מְיֻחָד אֶלָּא לִרְכֹּב עָלָיו מֻתָּר, אֲבָל לְהָבִיא בַּעַל חַי אַחֵר חוּץ מֵאָדָם, אָסוּר. וְאֵין הֲלָכָה כְּבֶן בְּתֵירָא:

משנה ז

כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נֵזֶק לָרַבִּים. כְּגוֹן כְּלֵי מִלְחָמָה חֲרָבוֹת וּרְמָחִים:

בָּסִילְקִי. טִירָה גְּבוֹהָה. וְשָׁם יוֹשְׁבִים לְדוּן בְּנֵי אָדָם וּמַפִּילִין אוֹתָם מִשָּׁם וּמֵתִים:

גַּרְדּוֹם. בִּנְיָן אֶחָד, וְהוּא עָשׂוּי לְדוּן דִּינֵי נְפָשׁוֹת:

אִצְטַדְיָא. מְקוֹם שְׁחוֹק שֶׁמְּבִיאִים שָׁם שׁוֹר נָגָח וְהוֹרֵג אֶת הָאָדָם:

בִּימָה. כְּעֵין מִגְדָּל קָצָר וְגָבוֹהַּ. עָשׂוּי כְּדֵי לִדְחֹף הָאָדָם מִשָּׁם וְהוּא מֵת:

בִּימוֹסְיָאוֹת. בִּנְיָנִים שֶׁאֵינָם לֹא לְצֹרֶךְ עֲבוֹדָה זָרָה וְלֹא לְהָמִית בְּנֵי אָדָם:

כִּפָּה. ארקוולט"ו בְּלַע"ז. דֶּרֶךְ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה לְהַעֲמִיד עֲבוֹדָה זָרָה בְּבֵית מֶרְחֲצָאוֹתֵיהֶם:

משנה ח

אֲבָל מוֹכֵר הוּא מִשֶּׁיִּקָּצֵץ. שֶׁלֹּא יְהֵא מוֹכֵר לוֹ הַמְחֻבָּר אֶלָּא לְאַחַר שֶׁיִּקָּצֵץ. אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁהוּא בְּמְחֻבָּר, לֹא, שֶׁנִּמְצָא נוֹתֵן לוֹ חֲנָיָה בַּקַּרְקַע, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (דברים ז) לֹא תְחָנֵּם, לֹא תִתֵּן לוֹ חֲנָיָה בַּקַּרְקַע:

אֵין מַשְׁכִּירִין לָהֶם בָּתִּים. גְּזֵרָה מִשּׁוּם מְכִירָה דְּאִסּוּרָא דְּאוֹרַיְתָא הוּא:

וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שָׂדוֹת. דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי דְּאִסּוּרָא, חֲנָיָה בַּקַּרְקַע וּמַפְקִיעָן מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת:

וּבְסוּרְיָא. אֲרַם צוֹבָה, שֶׁכָּבַשׁ דָּוִד וְאֵינָהּ קְדוּשָׁה כִּקְדֻשַּׁת הָאָרֶץ:

מַשְׁכִּירִין לָהֶם בָּתִּים. וְלֹא גָּזְרִינַן אַטּוּ מְכִירָה. דְּאִי נַמִּי אָתֵי לִידֵי מְכִירָה לֹא עָבַר אַדְאוֹרָיְתָא, דְּכִי כְתִיב לֹא תִתֵּן לָהֶם חֲנָיָה, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּתִיב. וּמִיהוּ מְכִירָה לְכַתְּחִלָּה לֹא, מִשּׁוּם מְכִירָה דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

אֲבָל לֹא שָׂדוֹת. דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי לְאִסּוּרָא:

וּבְחוּצָה לָאָרֶץ. דִּמְרַחַק, וְלֵיכָּא לְמִגְזַר מְכִירָה דְּהָתָם אַטּוּ מְכִירָה דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

מוֹכְרִין בָּתִּים וּמַשְׁכִּירִין שָׂדוֹת. אֲבָל מְכִירָה דְּשָׂדוֹת לֹא, כֵּיוָן דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי:

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כוּ'. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יַשְׁכִּיר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִשְׁלֹשָׁה נָכְרִים בְּיַחַד, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה שְׁכוּנָה שֶׁל נָכְרִים:

משנה ט

אַף בִּמְקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהַשְׁכִּיר. לְרַבִּי מֵאִיר בְּסוּרְיָא דַּוְקָא וְלֹא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּלְרַבִּי יוֹסֵי אֲפִלּוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

לֹא לְבֵית דִּירָה אָמְרוּ. אֶלָּא לְהַכְנִיס שָׁם תֶּבֶן וְעֵצִים וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה:

מִפְּנֵי שֶׁהִיא נִקְרֵאת עַל שְׁמוֹ. וְהַנָּכְרִי מְחַמְּמָהּ בְּשַׁבָּת וְיֹאמְרוּ מֻרְחָק שֶׁל פְּלוֹנִי יְהוּדִי רוֹחֲצִים בָּהּ בְּשַׁבָּת. וְלֹא דְּמֵי לְשָׂדֶה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁאֲרִיס נָכְרִי עוֹשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה בְּשַׁבָּת, דְּשָׂדֶה לַאֲרִיסוּת עֲבִידָא, וְהַנָּכְרִי אֲרִיסוּתָא דְנַפְשֵׁיהּ קָא עָבִיד, אֲבָל מֻרְחָק לָאו לַאֲרִיסוּתָא קָא עָבִידָא וְאֵין הַכֹּל יוֹדְעִים שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל הִשְׁכִּירָהּ לְנָכְרִי, וּלְכָךְ אָסוּר. וּבַזְּמַן הַזֶּה שֶׁדֶּרֶךְ לְהוֹרִיד אָרִיס לַמֻּרְחָק לְשָׁנָה, לְמֻחֲצָה לִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ, כְּדֶרֶךְ שֶׁמּוֹרִידִין לַשָּׂדוֹת, שָׁרֵי לְהַשְׁכִּיר מֻרְחָק לְנָכְרִי, וְאַף עַל פִּי שֶׁהַנָּכְרִי עוֹשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה בְּשַׁבָּת מֵיעַד יָדְעִי שֶׁהַנָּכְרִי אָרִיס בָּהּ וְאֲרִיסוּתָא דְנַפְשֵׁיהּ קָא עָבִיד:

פרק ב

משנה א

אֵין מַעֲמִידִין בְּהֵמָה בְּפָנְדְּקָאוֹת. הָעֲשׂוּיִין לְהִתְאַכְסֵן שָׁם עוֹבְרֵי דְרָכִים. לְפִי שֶׁהַנָּכְרִים חֲשׁוּדִים עַל הָרְבִיעָה. אֲפִלּוּ נְקֵבוֹת אֵצֶל נְקֵבוֹת אָסוּר, לְפִי שֶׁהַנָּכְרִים מְצוּיִים אֵצֶל נְשֵׁי חַבְרֵיהֶם וּפְעָמִים שֶׁאֵינוֹ מוֹצְאָהּ וּמַרְבִּיעַ אֶת הַבְּהֵמָה:

וְלֹא תִתְיַחֵד אִשָּׁה עִמָּהֶן. אֲפִלּוּ בְּיִחוּד שֶׁכַּיּוֹצֵא בּוֹ אֵצֶל יִשְׂרָאֵל מֻתָּר, כְּגוֹן שֶׁאִשְׁתּוֹ עִמּוֹ, אֵצֶל נָכְרִי אָסוּר, דְּנָכְרִי אֵין אִשְׁתּוֹ מְשַׁמַּרְתּוֹ:

לֹא תְיַלֵּד אֶת הַנָּכְרִית. מִפְּנֵי שֶׁמְּגַדֶּלֶת בֵּן לַעֲבוֹדָה זָרָה. וּבְשָׂכָר, מֻתֶּרֶת, מִשּׁוּם אֵיבָה:

אֲבָל נָכְרִית מְיַלֶּדֶת בַּת יִשְׂרָאֵל. בִּזְמַן שֶׁאֲחֵרוֹת עוֹמְדוֹת עַל גַּבָּהּ. אֲבָל בֵּינָהּ לְבֵינָהּ לֹא, שֶׁחֲשׁוּדָה עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים שֶׁמָּא תַהַרְגֶנּוּ:

משנה ב

רִפּוּי מָמוֹן. בְּהֶמְתּוֹ׃

רִפּוּי נְפָשׁוֹת. גּוּפוֹ. וְאִם אָמַר לוֹ סַם פְּלוֹנִי יָפֶה לְךָ, אֲפִלּוּ רִפּוּי נְפָשׁוֹת מֻתָּר לְהִתְרַפְּאוֹת מִמֶּנּוּ׃

אֲבָל לֹא בֵּינוֹ לְבֵינוֹ. וְאִי רוֹאֶה בְּמַרְאָה, מֻתָּר. דְּמֵימָר אָמַר הַנָּכְרִי, הוֹאִיל וּמִסְתַּפֵּר הָכִי אָדָם חָשׁוּב הוּא, וּמִתְיָרֵא לְהָרְגוֹ׃

משנה ג

שֶׁהָיָה מִתְחַלָּתוֹ יַיִן. לַאֲפוֹקֵי הֵיכָא דְּקָנָה הַנָּכְרִי חֹמֶץ מִיִּשְׂרָאֵל, דְּלֹא מִתְסַר בַּהֲנָאָה. דְּטַעֲמָא דְּמִתְסַר בַּהֲנָאָה, מִשּׁוּם דִּלְמָא נָסְכֵיהּ לַעֲבוֹדָה זָרָה, וְחֹמֶץ לֹא קָא מְנַסֵּךְ לַעֲבוֹדָה זָרָה׃

וְחֶרֶס הַדַּרְיָנִי. אַדְרִיאנוּס קֵיסָר הָיָה מְגַבֵּל טִיט בְּיַיִן וְעוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ כֵּלִים וְלֹא הָיָה מְצָרְפָן בְּכִבְשָׁן, וְנוֹשְׂאִים אוֹתָן בַּמִּלְחָמָה, וּכְשֶׁרוֹצִים לִשְׁתּוֹת מְשִׁימִים אוֹתָם הַחֲרָסִים בְּמַיִם וְנִמּוֹחִים שָׁם, וְהַטִּיט שׁוֹקֵעַ לְמַטָּה, וְנִשְׁאָר הַיַּיִן מָזוּג בַּמַּיִם. וְעַל שֵׁם אַדְרִיאנוּס נִקְרָא חֶרֶס הַדַּרְיָנִי׃

עוֹרוֹת לְבוּבִין. קוֹרְעִים הַבְּהֵמָה מֵחַיִּים כְּנֶגֶד הַלֵּב כְּמִין נָקֵב עָגֹל וּמוֹצִיאִין הַלֵּב וּמַקְרִיבִין אוֹתוֹ לַעֲבוֹדָה זָרָה׃

מָשׁוּךְ מֻתָּר. שֶׁאֵין עוֹשִׂין לַעֲבוֹדָה זָרָה אֶלָּא עָגֹל. וַהֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל׃

הַיּוֹצֵא אָסוּר בַּהֲנָאָה. שֶׁכְּבָר נַעֲשָׂה תִּקְרֹבֶת׃

לַתַּרְפּוּת. לִטְעוֹת עֲבוֹדָה זָרָה [לְמֵרְחֹק. רַשִׁ"י]. מְקוֹם עֲרָוָתָהּ שֶׁל אִשָּׁה נִקְרָא בֵּית תַּרְפָּה׃

אָסוּר לְשַׁאת וְלָתֵת עִמָּהֶם. דְּאָזְלוּ וּמוֹדוּ לַעֲבוֹדָה זָרָה. וְעוֹד, דְּזַבְנֵי מִידֵי דִּצְרִיךְ לְתִקְרֹבֶת עֲבוֹדָה זָרָה. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא׃

משנה ד

נוֹדוֹת. שֶׁל עוֹר׃

וְקַנְקַנִּים. שֶׁל חֶרֶס׃

אֵין אִסּוּרָן אִסּוּר הֲנָאָה. וְדִינֵיהוּ הָכִי, אִם חֲדָשִׁים הֵם, מֻתָּר לָתֵת לְתוֹכָן יַיִן מִיָּד. וְאִם הִכְנִיס בָּהֶן הַנָּכְרִי יַיִן לְקִיּוּם, מְמַלֵּא אוֹתָם מַיִם וּמַשְׁהֶה בְּתוֹכָן שְׁלֹשָׁה יָמִים מֵעֵת לְעֵת, אֶלָּא שֶׁמְּעֻרֶה הַמַּיִם בְּכָל יוֹם מֵעֵת לְעֵת שֶׁל שְׁלֹשָׁה יָמִים וּמֵשִׁים מַיִם אֲחֵרִים תַּחְתֵּיהֶם, וְאַחַר כָּךְ מֻתָּר לְשׁוּם בְּתוֹכוֹ יַיִן. וְאִם יְשָׁנוּ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ שֶׁלֹּא הָיָה בָּהֶם יַיִן שֶׁל נָכְרִים, מֻתָּרִין מִיָּד אַחַר שָׁנָה בְּלִי עֵרוּי׃

חֲרָצַנִּים וְזִגִּים. פְּסֹלֶת שֶׁל עֲנָבִים, גַּרְעִינִים שֶׁבְּפָנִים וְהַקְלִפִּים שֶׁבַּחוּץ׃

לַחִים. כָּל שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ אֲסוּרִים בַּהֲנָאָה׃

וּבִשִּׁים. לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ מַתָּרִין אֲפִלּוּ בַּאֲכִילָה:
הַמָּרִיס. שֵׁמֶן שֶׁל דָּגִים. וּרְגִילִין הָיוּ שֶׁמְּעָרְבִין בּוֹ יַיִן. אֲבָל אִם נִכַּר מִמֶּנּוּ שֶׁלֹּא נִתְעָרֵב בּוֹ יַיִן, כֵּלֵי עַלְמָא לֹא פְּלִיגֵי דְּשָׁרֵי:
בֵּית אֲנָיָקִי. שֵׁם כְּפָר, שֶׁרֹב עֲגָלִים הַנִּמְצָאִים שָׁם קְרֵבִים לַעֲבוֹדָה זָרָה. רַבִּי מֵאִיר חָיֵשׁ לְמִעוּטָא וְסָבַר דְּאַף עַל גַּב דְּרֹב עֲגָלִים הָווּ מִעוּטָא כְּנֶגֶד שְׁאָר בְּהֵמוֹת, חָיְשִׁינַן לְמִעוּטָא, וְכָל הַגְּבִינוֹת הַנִּמְצָאוֹת שָׁם אָמְרִינַן דִּלְמָא בְּקִבַּת עֻגְלֵי עֲבוֹדָה זָרָה הֶעֱמִידָן. וַחֲכָמִים לֹא חָיְשֵׁי לְמִעוּטָא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר בְּכָל הָנֵי תְּלָתָא בָּבֵי:

משנה ה

מִפְּנֵי מָה אָסְרוּ גְּבִינוֹת שֶׁל נָכְרִים. בַּאֲכִילָה. וּלְרַבָּנָן קָא בָעֵי. וּמִשּׁוּם חֶלֶב שֶׁל בְּהֵמָה טְמֵאָה לֵיכָּא לְמֵימַשׁ, דְּקִים לָן דַּחֲלֵב בְּהֵמָה טְמֵאָה אֵינוֹ נִקְפָּה:
שׁוֹרְפָהּ חַיָּה. דִּפְרִשָׁא בְּעָלְמָא הִיא:
בְּקִבַּת עֻגְלֵי עֲבוֹדָה זָרָה. וְאַף עַל גַּב דִּפְרִשָׁא בְּעָלְמָא הִיא, אָסוּר, דְּשָׁאנֵי עֲבוֹדָה זָרָה דִּכְתִיב בָּהּ (דברים יג) וְלֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם:
הִשִּׁיאוֹ לְדָבָר אַחֵר. וְלֹא רָצָה לְהַגִּיד לוֹ טַעְמוֹ שֶׁל דָּבָר, מִפְּנֵי שֶׁעֲדַיִן לֹא עָבְרוּ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ שֶׁנִּגְזְרָה גְּזֵרָה זוֹ, וְכִי גָּזְרֵי רַבָּנָן גְּזֵרָה לֹא מְגַלּוּ לְטַעֲמָא עַד תְּרֵיסַר יַרְחֵי שַׁתָּא עַד שֶׁתִּתְפַּשֵּׁט גְּזֵרָתָן, דִּלְמָא אֵיכָּא דְּלָא סְבִירָא לֵיהּ לְטַעֲמָא וְאָתֵי לְזַלְזוֹלֵי בֵּיהּ. וְטַעֲמָא דְּאָסְרוּ גְּבִינוֹת שֶׁל נָכְרִים, מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲמִידִין אוֹתָהּ בְּעוֹר קֵבָה שֶׁל שְׁחִיטַת נָכְרִים שֶׁהִיא נְבֵלָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא דָּבָר מֻעָט כְּנֶגֶד כָּל הֶחָלָב, כֵּיוָן שֶׁהוּא מַעֲמִיד הֶחָלָב וְעוֹשֶׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה, לֹא בָטֵל, דְּקָיְמָא לָן הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַמַּעֲמִיד. וּמִשּׁוּם בָּשָׂר בְּחָלָב לֹא הָיָה אָסוּר, כֵּיוָן שֶׁהַבָּשָׂר בִּפְנֵי עַצְמוֹ מֻתָּר אֵינוֹ אוֹסֵר בֶּחָלָב אַף עַל פִּי שֶׁמַּעֲמִידוֹ, עַד שֶׁיִּתֵּן בּוֹ טַעַם. אֲבָל דָּבָר שֶׁל אִסּוּר מַעֲקָרוֹ, אוֹסֵר בְּהֶתֵּר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ נוֹתֵן בּוֹ טַעַם, כָּל זְמַן שֶׁהוּא מַעֲמִיד:
כִּי טוֹבִים דַּדַּיִךְ מִיָּיִן. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר כֵּן לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל:
אֵין הַדָּבָר כֵּן. אֶלָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עֲרֵבִים עָלַי דִּבְרֵי דֹּדַיִךְ, כְּלוֹמַר תַּקָּנוֹת שֶׁתִּתְקְנוּ וְגְזֵרוּ הַחֲכָמִים, יוֹתֵר מִיֵּינָהּ שֶׁל תּוֹרָה, מֵעִקַּר תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב:

משנה ו

הַפַּת וְהַשֶּׁמֶן וְכוּ'. כָּל הָנֵי, אֲסוּרִין מִשּׁוּם חֲתִנּוּת. וּפַת שֶׁל נַחְתּוֹמִין הִתִּירוּהוּ, אֲבָל פַּת שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים לֹא הֻתַּר אֶלָּא לְהוֹלְכֵי דְּרָכִים וּבִשְׁעַת הַדְּחָק. וְהַשֶּׁמֶן רָאוּ שֶׁלֹּא פָּשַׁט אִסּוּרוֹ וְנִמְנוּ עָלָיו וְהִתִּירוּהוּ, כִּדְמַסְקִיק בְּמַתְנִיתִין:
וּשְׁלָקוֹת. כָּל דָּבָר שֶׁבִּשְּׁלוּ אוֹתוֹ הַנָּכְרִים, וַאֲפִלּוּ בִּשְּׁלוּ אוֹתוֹ בִּכְלֵיו שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּבְפָנָיו, שֶׁאֵין לָחוּשׁ לְתַעֲרֹבֶת אִסּוּר וּלְגַעוּלֵי נָכְרִים, אֲסָרוּהוּ מִשּׁוּם בִּשּׁוּלֵי נָכְרִים. וְהוּא שֶׁלֹּא סִיֵּעַ

בּוֹ יִשְׂרָאֵל לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַסּוֹף. וְלֹא אָסְרוּ מִשּׁוּם בִּשּׁוּלֵי נָכְרִים אֶלָּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נֶאֱכָל כְּמוֹ שֶׁהוּא חַי וְעוֹלֶה עַל שֻׁלְחַן מְלָכִים לְלַפֵּת בּוֹ אֶת הַפַּת. אֲבָל אִם חָסֵר אַחַת מֵאֵלּוּ, אֵין בּוֹ מִשּׁוּם בִּשּׁוּלֵי נָכְרִים:

וּכְבָשִׁין שֶׁדַּרְכָּן לָתֵת בָּהֶן יַיִן. וְאֵין אִסּוּרָן אִסּוּר הֶנָאָה, לְפִי שֶׁאֵין טַעַם הַיַּיִן נִכָּר בָּהֶן. אֲבָל בַּאֲכִילָה אֲסוּרִין:

טָרִית טְרוּפָּה. מִין דָּגִים טְהוֹרִים שֶׁטּוֹרְפִין אוֹתָן דַּק דַּק וְאֵינָן נִכָּרִין. וַאֲסוּרִין כְּשֶׁנִּלְקְחוּ מִן הַנִּכָּרִים, שֶׁמָּא [נִכְתַּשׁ] עִמָּהֶם דָּג טָמֵא:

וְצִיר שֶׁאֵין בָּהּ דָּגָה. דָּג קָטָן שֶׁנִּקְרָא כִּלְבִּית. וְדַרְכּוֹ שֶׁהוּא גָּדֵל בְּתוֹךְ [צִיר שֶׁל] דָּגִים טְהוֹרִים, וּכְשֶׁיֵּשׁ צִיר דָּג טָמֵא מְעֹרָב עִמּוֹ לֹא יִגָּדֵל בּוֹ כִּלְבִּית:

וְהַחֹלֶק. מִין דָּגִים קְטַנִּים טְהוֹרִים, וְאֵין לָהֶם סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת, וְעָתִיד לִגָּדֵל אַחַר זְמַן. וְדָגִים קְטַנִּים טְמֵאִים הַדּוֹמִים לָהֶם מִתְעָרְבִים עִמָּהֶם וְאֵינָם נִכָּרִים אֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵינָהּ טְרוּפָה. אֲבָל טָרִית אֵין הַדָּגִים טְמֵאִים דּוֹמִים לָהּ, וּלְכָךְ שָׁרֵי כְּשֶׁאֵינָהּ טְרוּפָה:

חִלְתִּית. כָּךְ שְׁמָהּ בַּעֲרָבִי. וְחוֹתְכִין קְרָטָיו בְּסַכִּין. וַאֲסוּרָה מִשּׁוּם שַׁמְנוּנִית דְּסַכִּין, דְּאַגַּב חֲרִיפוּתָא [דְּחִלְתִּית] מַמְתֶּקֶת הִיא טַעַם הַשַּׁמְנוּנִית הַנִּבְלָע בָּהּ:

וּמָלַח סַלְקוֹנְטִית. מֶלַח שֶׁכָּל גְּדוֹלֵי רוֹמִי אוֹכְלִין אוֹתָהּ, וּרְגִילִין לְמָשֹׁחַ אוֹתָהּ בְּחֵלֶב חֲזִיר וּבְשֶׁמֶן דָּגִים טְמֵאִים, וְהִיא גַּסָּה וּלְבָנָה בְּיוֹתֵר:

משנה ז

וְיִשְׂרָאֵל רוֹאֵהוּ. לְאוֹ דַּוְקָא רוֹאֵהוּ, אֶלָּא כֵּיוָן דְּאִי קָאֵי חָזֵי לֵיהּ אַף עַל גַּב דְּכִי יָתֵיב לֹא חָזֵי לֵיהּ, הַנְּכָרִי אַרְתּוֹתֵי מִרְתַּת, אֲמַר הַשְׁתָּא קָאֵי וְחָזֵי לִי:

וְהַדַּבְדְּנִיּוֹת. הַחֲלוֹת שֶׁרוֹדִין מִן הַכַּוָּרֶת שֶׁבָּהֶם הַדְּבַשׁ, אַף עַל פִּי שֶׁהֵן נוֹטְפוֹת לֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא עֵרַב בָּהֶם יַיִן נָסָךְ. פֵּרוּשׁ אַחֵר, אֶשְׁכּוֹלוֹת שֶׁל עֲנָבִים. אַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן נוֹטֵף מֵהֶן אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם יַיִן נָסָךְ, וְאֵין בָּהֶם מִשּׁוּם הֶכְשֵׁר מַשְׁקֶה שֶׁיְּהֵא מַכְשִׁיר לְטֻמְאָה, דְּסָתְמָן לְאֲכִילָה וְלֹא נִיחָא לֵיהּ בַּמַּשְׁקֶה הַנּוֹטֵף מֵהֶן:

וְטָרִית שֶׁאֵינָהּ טְרוּפָּה. וְאַף עַל גַּב שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה חֲתִיכוֹת, [נִשְׁאָר] רֹאשׁ הַדָּג וְשִׁדְרָתוֹ קַיְּמִין וְנִכָּר שֶׁהוּא טָהוֹר:

עָלָה שֶׁל חִלְתִּית. דְּהָא לֹא מַפְסְקוּ לֵיהּ בְּסַכִּין:

וְזֵיתִים גְּלֵסְקָאוֹת מְגֻלְגָּלִים. זֵיתִים הַכְּנוּסִים בִּכְלִי עָגֹל וּמִתְחַמְּמִים וְנֶעֱצָרִים מֵאֲלֵיהֶן וְנַעֲשִׂים כִּגְלוֹסְקִים מְגֻלְגָּלִים, כְּמוֹ בֵּיצָה מְגֻלְגֶּלֶת, שֶׁנִּתְחַמְּמוּ:

הַשָּׁלוּחִין אֲסוּרִין. אִם נִתְרַכְּכוּ הַזֵּיתִים כָּל כָּךְ עַד שֶׁכְּשֶׁלּוֹקְחַ הַזַּיִת בְּיָדוֹ הַגַּרְעִין שֶׁבְּתוֹכוֹ מִשְׁתַּלֵּחַ וְנוֹפֵל מֵאֵלָיו, אֲסוּרִין, דְּמֵחֲמַת הַיַּיִן נִתְרַכְּכוּ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

מִן הַסְּלוּלָה. מִן הַסַּל שֶׁלִּפְנֵי הַחֲנָוָנִי: **אֲסוּרִים**. שֶׁמְּזַלֵּף עֲלֵיהֶם יַיִן כְּדֵי שֶׁיִּתְרַכְּכוּ:
מִן הַהַפְתֵּק. מִמָּקוֹם שֶׁכּוֹנְסָן שֶׁעוֹצְרִים אוֹתָם שָׁם זֶה עַל זֶה: **מֻתָּרִין**. שֶׁאֵינוֹ מְזַלֵּף עֲלֵיהֶן יַיִן עַד שֶׁנּוֹתְנָן לְפָנָיו לִמְכֹּר:
וְכֵן לִתְרוּמָה. וְכֵן כֹּהֵן הֶחָשׁוּד לִמְכֹּר תְּרוּמָה לְשֵׁם חֻלִּין, כָּל הַנִּמְצָא לְפָנָיו אָסוּר, שֶׁמָּא תְּרוּמָה הִיא. אֲבָל הַבָּא מִן הָאוֹצָר, מֻתָּר, דְּאִרְתּוֹתֵי מִרְתַּת דִּלְמָא שָׁמְעֵי רַבָּנָן וְיַפְקִירוּ כָּל הָאוֹצָר:

פרק ג

משנה א

כָּל הַצְּלָמִים אֲסוּרִים. בַּהֲנָאָה:
שֶׁהֵם נֶעֱבָדִים פַּעַם אַחַת בַּשָּׁנָה. כְּשֶׁהַשֶּׁמֶשׁ בְּאוֹתָהּ מַעֲלָה שֶׁהַצֶּלֶם עָשׂוּי בּוֹ. דְּאַף עַל גַּב דְּאִיכָּא טוּבָא שְׁאֵינָן אֶלָּא לְנוֹי וְאֵינָן נֶעֱבָדִין, רַבִּי מֵאִיר לְטַעְמֵיהּ דְּחָיֵישׁ לְמִעוּטָא:
כָּל שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ וְכוּ'. דְּהָנֵי וַדַּאי נֶעֱבָדִים הֵם, דְּמִשּׁוּם חֲשִׁיבוּתַיְהוּ אַשְׁקְלִינְהוּ לְהָנָךְ חֻפְצֵי בֵּידֵיהוּ. וְהוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶם בַּבְּרִיתָא, חֶרֶב וַעֲטָרָה וְטַבַּעַת. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים. וְאֵין אֲסוּרִין אֶלָּא כְּשֶׁעוֹמְדִין עַל פֶּתַח הַמְּדִינָה. וּבַכְּפָרִים שֶׁאֵין דַּרְכָּן לַעֲשׂוֹת צוּרוֹת לְנוֹי, דִּבְרֵי הַכֹּל אֲסוּרִין וַאֲפִלּוּ אֵין בְּיָדוֹ דָּבָר, דִּלְמִפְלְחִינְהוּ עָבְדֵי לְהוּ:

משנה ב

הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין. דְּכִי הֲווּ שְׁלֵמִים סָפֵק עֲבָדוּם סָפֵק לֹא עֲבָדוּם, וַאֲפִלּוּ אִם תִּמְצֵי לוֹמַר עֲבָדוּם, שֶׁמָּא בִּטְּלוּם וּלְכָךְ שִׁבְּרוּם, וְהֲוֵי סָפֵק סְפֵקָא וּלְקֻלָּא:
שֶׁכַּיּוֹצֵא בָּהֶם נֶעֱבָד. תַּבְנִית יָד לְבַדָּהּ הֵן עוֹשִׂים מֵעִקָּרָא וְעוֹבְדִין אוֹתָהּ:

משנה ג

צוּרַת חַמָּה צוּרַת לְבָנָה. פֵּרֵשׁ הָרַמְבַּ"ם זַ"ל, לֹא שֶׁיִּמְצָא עִגּוּל וְיֹאמַר זֶהוּ הַשֶּׁמֶשׁ, אוֹ כְּמִין קֶשֶׁת עָגֹל וְיֹאמַר זוֹ לְבָנָה, אֶלָּא שֶׁיִּמְצָא הַצּוּרָה שֶׁמְּיֻחָסִים אֵלּוּ הוֹבְרֵי שָׁמַיִם לַשֶּׁמֶשׁ וְיֶרַח, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ שֶׁצּוּרַת הַשֶּׁמֶשׁ צוּרַת מֶלֶךְ מְעֻטָּר יוֹשֵׁב עַל עֲגָלָה, וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָזֶה:
צוּרַת דָּרָקוֹן. צוּרַת נָחָשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ צִיצִין וְקַשְׁקַשִּׁין כְּקַשְׁקַשֵּׁי הַדָּג, וְאוֹמְרִים שֶׁהִיא צוּרָה לְתֹלִי הַלְּבָנָה, וְהָיְתָה נֶעֱבֶדֶת בְּאוֹתָן הַיָּמִים. וַאֲפִלּוּ לְרַבָּנָן דְּאָמְרִי לְעֵיל שְׁאָר כָּל הַצְּלָמִים מֻתָּרִין, מוֹדוּ דְּהָנָךְ אֲסִירֵי, דְּאוֹרְחַיְהוּ לְמִפְלְחִינְהוּ:
שֶׁעַל הַמְּכֻבָּדִים. כֵּלִים נָאִים שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין לְנוֹי וּלְכָבוֹד, כְּגוֹן שִׁירִים וּנְזָמִים וְטַבָּעוֹת וְכַיּוֹצֵא בָהֶם:
מְבַזִּים. כְּגוֹן יוֹרוֹת וְקוּמְקוּמְסִים וּמְחַמֵּי חַמִּין וְדוֹמֵיהֶן. וַהֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל:

וְזוֹרֶה לָרוּחַ. שֶׁלֹּא יֵהָנֶה יִשְׂרָאֵל מִמֶּנָּה:
אַף הוּא. אִם יִזָּרְנוּ לָרוּחַ גַּם עַתָּה יֵשׁ הֶנָּאָה לְיִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ, שֶׁהִיא נַעֲשֵׂית זֶבֶל:

משנה ד

אַפְרוֹדִיטִי. צוּרַת כּוֹכָב נֹגַהּ. כָּךְ פֵּרֵשׁ הָרַמְבַּ"ם זַ"ל:
אֵין מְשִׁיבִין. דְּבַר תּוֹרָה בַּמֶּרְחָץ, לְפִי שֶׁאָדָם עֹמֵד שָׁם עָרֹם:
הֵיא בָּאתָה בִּגְבוּלִי. שֶׁהַמֶּרְחָץ קָדַם לָהּ, וְהַמֶּרְחָץ נַעֲשָׂה לְכָל הַבָּא לִרְחֹץ. וְעוֹד תְּשׁוּבָה אַחֶרֶת, אֵין אוֹמְרִין נַעֲשָׂה מֶרְחָץ נוֹי לְאַפְרוֹדִיטִי, דְּמֶרְחָץ לְאוֹ דְּבָר שֶׁל נוֹי הוּא, אֶלָּא נַעֲשָׂה אַפְרוֹדִיטִי נוֹי לַמֶּרְחָץ, שֶׁאַפְרוֹדִיטִי מְשַׁמֶּשׁ לַמֶּרְחָץ, הוּא טָפֵל וְהִיא עִקָּר:
בְּיִב. חָרִיץ עָשׂוּי בַּקַּרְקַע לְהוֹצִיא שׁוֹפְכִים לִרְשׁוּת הָרַבִּים:

משנה ה

הֵן מַתָּרִין. הֶהָרִים עַצְמָן מֻתָּרִין לִזְרִיעָה וְלַחְצֹב מֵהֶן אֲבָנִים, דִּמְחֻבָּר לֹא מִתְסַר:
וּמִפְּנֵי מָה אֲשֵׁרָה אֲסוּרָה. כְּלוֹמַר כִּי הֵיכִי דְּדָרְשִׁינַן אֱלֹהֵיהֶם עַל הֶהָרִים וְלֹא הֶהָרִים אֱלֹהֵיהֶם, הָכִי נַמִּי תַּחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן אֱלֹהֵיהֶם, וְלֹא עֵץ רַעֲנָן אֱלֹהֵיהֶם, וְלָמָּה אָסְרָה תּוֹרָה דִּכְתִיב (דברים ז) וַאֲשֵׁרֵיהֶם תְּגַדְּעוּן:
מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ תְּפִיסַת יְדֵי אָדָם. שֶׁאָדָם נוֹטְעוֹ. וְסָבַר רַבִּי יוֹסֵי שֶׁאֵילָן שֶׁנִּטְעוֹ וּלְבַסּוֹף עָבְדוּ אָסוּר. וְתַנָּא קַמָּא סָבַר, הוֹאִיל וּבִתְחִלַּת נְטִיעָתוֹ לֹא נִתְכַּוְּנוּ לְעָבְדוֹ, אֵין הָעֲבוֹדָה שֶׁעוֹבֵד אוֹתוֹ אַחַר שֶׁהוּא מְחֻבָּר אוֹסַרְתּוֹ, דַּהֲוֵי כְּמִי שֶׁעוֹבֵד לְהַר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:
אֲנִי אוֹבִין. אֲפַרֵשׁ:
וְאָדוֹן לְפָנֶיךָ. אַחֲרֵי שֶׁאֵין לָנוּ לִדְרֹשׁ מִעוּט מִתַּחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן, יֵשׁ לוֹמַר שֶׁלֹּא נֶאֱמַר אֶלָּא לְמִסֹּר לָהֶם סִימָנִים, מָקוֹם שֶׁרְגִילִים אֱמוֹרִיִּים לַעֲבֹד שָׁם עֲבוֹדָה זָרָה כְּדֵי שֶׁיְּחַפְּשׂוּם יִשְׂרָאֵל וִיבַעֲרוּם. וּמְעוּטָא דְּהָרִים וּגְבָעוֹת מִיהָא מְמַעֲטִינַן מִמַּשְׁמַעוּתֵיהּ שֶׁלֹּא צִוָּה לָנוּ לְאַבֵּד הֶהָרִים. אֲבָל עֵץ רַעֲנָן צִוָּה לָנוּ לְאַבֵּד שֶׁנֶּאֱמַר (שם יב) וַאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ:

משנה ו

סָמוּךְ לְבֵית עֲבוֹדָה זָרָה. שֶׁהָיָה אֶחָד מִכְּתָלָיו בֵּית עֲבוֹדָה זָרָה, וְהַבַּיִת עַצְמוֹ נֶעֱבָד:
אָסוּר לִבְנוֹתוֹ. שֶׁבּוֹנֶה בַּיִת לַעֲבוֹדָה זָרָה:
כּוֹנֵס לְתוֹךְ קַרְקַע שֶׁלּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. וְאֵינוֹ מַנִּיחוֹ פָּנוּי, שֶׁנִּמְצָא מְהַנֶּה לַעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁמַּרְחִיב אֶת גְּבוּלָהּ, אֶלָּא מִמַּלֵּא הַמָּקוֹם קוֹצִים וְעוֹשֶׂה שָׁם בֵּית הַכִּסֵּא לְתִינוֹקוֹת:
הָיָה שֶׁלּוֹ וְשֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה. שֶׁמָּקוֹם עֲבִי הַכֹּתֶל חֶצְיוֹ שֶׁלּוֹ:
נִדּוֹן מֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה. אוֹתוֹ חֵלֶק שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה אֵינוֹ עוֹלֶה בְּכְנִיסַת אַרְבַּע אַמּוֹת, אֲבָל חֶלְקוֹ עוֹלֶה, שֶׁאִם עָבְיוֹ שְׁתֵּי אַמּוֹת מוֹנֶה אַמָּה שֶׁלּוֹ וְכוֹנֵס שֵׁשׁ אַמּוֹת בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ:

אֲבָנָיו וְעֵצָיו וַעֲפָרוֹ. שֶׁל אוֹתוֹ כֹּתֶל:
מְטַמְּאִין כַּשֶּׁרֶץ. וַאֲפִלּוּ חֶלְקוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, לְפִי שֶׁאֵין בְּרֵרָה:
כַּשֶּׁרֶץ. שֶׁמְּטַמֵּא בְּמַגָּע וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא. לְפִי שֶׁטֻּמְאַת עֲבוֹדָה זָרָה דְּרַבָּנָן, אֶקִילוּ בָהּ. וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּכָעֲדָשָׁה כַּשֶּׁרֶץ, אֶלָּא בְּכַזַּיִת כַּמֵּת:
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר כַּנִּדָּה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא אֲפִלּוּ בַּעֲבוֹדָה זָרָה עַצְמָהּ, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמִשַּׁמְּשֶׁיהָ:

משנה ז

שְׁלֹשָׁה בָתִּים הֵם. לְעִנְיַן בִּטּוּל עֲבוֹדָה זָרָה:
בַּיִת. שֶׁתְּחִלַּת בִּנְיָנוֹ לַעֲבוֹדָה זָרָה, וְהָיוּ עוֹבְדִין אֶת הַבַּיִת עַצְמוֹ, הֲרֵי זֶה אָסוּר:
סִיְּדוֹ וְכִיְּרוֹ לַעֲבוֹדָה זָרָה. שֶׁהָיָה בָנוּי מִתְּחִלָּה לְדִירַת אָדָם, וְסִיְּדוֹ, שֶׁלִּבְּנוֹ בַּסִּיד. וְכִיְּרוֹ, פִּתּוּחַ וְצִיּוּר:
וְחִדְּשׁ. אוֹ שֶׁחִדֵּשׁ:
נוֹטֵל מַה שֶּׁחִדֵּשׁ. וּשְׁאָר כָּל הַבַּיִת מֻתָּר:
הִכְנִיס לְתוֹכוֹ עֲבוֹדָה זָרָה. לְפִי שָׁעָה וְלֹא הִקְצָהוּ לְתַשְׁמִישׁ עֲבוֹדָה זָרָה:
שְׁלֹשׁ אֲבָנִים הֵם. לְעִנְיַן בִּטּוּל:
אֶבֶן שֶׁחֲצָבָהּ מִתְּחִלָּה. מִן הָהָר:
לְבִימוֹס. לְהוֹשִׁיב עֲבוֹדָה זָרָה עָלֶיהָ:
סִיְּדָהּ וְכִיְּרָהּ. וְהִיא הָיְתָה חֲצוּבָה וְעוֹמֶדֶת:
נוֹטֵל. יִשְׂרָאֵל:
מַה שֶּׁחִדֵּשׁ. הַנִּכְרִי, וְהָאֶבֶן מֻתֶּרֶת:
הֶעֱמִיד עָלֶיהָ עֲבוֹדָה זָרָה. לְפִי שָׁעָה וְלֹא הִקְצָה הָאֶבֶן לְבִימוֹס:
וְסִלְּקָהּ, הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאֵינָהּ צְרִיכָה בִּטּוּל:
גְּדָעוֹ. לְשֵׁם עֲבוֹדָה זָרָה, לַעֲבֹד הַגְּדוּלִים שֶׁיִּגְדְּלוּ בּוֹ מֵעַתָּה:
נוֹטֵל מַה שֶּׁהֶחֱלִיף. הָעֲנָפִים שֶׁגִּדְּלוּ בִּמְקוֹם אוֹתָן שֶׁגִּדַּע, וְשׁוֹרְפָן כְּדִין אֲשֵׁרָה, וְהַשְּׁאָר מֻתָּר:
אֵיזוֹ הִיא אֲשֵׁרָה. בַּגְּמָרָא מְפֹרָשׁ, דְּאַשְׁלֹשׁ אֲשֵׁרוֹת דִּתְנַן לְעֵיל קָאֵי. וְהָכִי קָתָנֵי, שְׁלֹשׁ אֲשֵׁרוֹת הֵן, שְׁתַּיִם דִּבְרֵי הַכֹּל, וְאַחַת מַחְלֹקֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנָן, וְאֵיזוֹהִי אֲשֵׁרָה שֶׁנֶּחְלְקוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנָן, כָּל שֶׁיֵּשׁ תַּחְתֶּיהָ עֲבוֹדָה זָרָה, דְּרַבָּנָן קָרוּ לַהּ אֲשֵׁרָה וְאָסְרֵי לַהּ כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ עֲבוֹדָה זָרָה תַּחְתֶּיהָ, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵינָהּ אֲשֵׁרָה אֶלָּא כָּל שֶׁעוֹבְדִין אוֹתָהּ, אֲבָל כָּל שֶׁיֵּשׁ תַּחְתֶּיהָ עֲבוֹדָה זָרָה אֵין זוֹ אֲשֵׁרָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ח

לֹא יֵשֵׁב בְּצִלָּהּ. הַאי צֵל לְאוּ תַּחַת נוֹף הָאֲשֵׁרָה קָאָמַר, דְּלֹא הָוֵי מָצֵי לְמִתְנֵי תּוּ וְאִם יָשַׁב טָהוֹר, דְּהָא קָתָנֵי סֵיפָא דְּאִם עָבַר טָמֵא. אֶלָּא מִן הָאִילָן וְהָלְאָה, דִּכְשֶׁהַחַמָּה בַּמִּזְרָח אוֹ בַּמַּעֲרָב יֵשׁ לְכָל דָּבָר צֵל אָרֹךְ:

לֹא יַעֲבֹר תַּחְתֶּיהָ. תַּחַת הַנּוֹף מֵהָאִילָן, שֶׁהָאִילָן מַאֲהִיל עָלָיו. וְאִם עָבַר טָמֵא:

הָיְתָה גוֹזֶלֶת אֶת הָרַבִּים. שֶׁנּוֹפָהּ נוֹטֶה לִרְשׁוּת הָרַבִּים:

טָהוֹר. דְּטֻמְאָה דְּרַבָּנָן הִיא וְהֵיכָא דְּגוֹזֶלֶת הָרַבִּים לֹא גָּזְרוּ רַבָּנָן:

יְרָקוֹת בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים. שֶׁהָאִילָן קָשֶׁה לָהֶם שֶׁמּוֹנֵעַ הַחַמָּה מִלְּבֹא:

אֲבָל לֹא בִימוֹת הַחַמָּה. שֶׁהַצֵּל יָפֶה לָהֶם:

וְהַחֲזֶרִין. חֲזֶרֶת. וּבַעֲרָבִי חַסְ"א:

לֹא בִימוֹת הַחַמָּה וְלֹא בִימוֹת הַגְּשָׁמִים. שֶׁהַצֵּל יָפֶה לָהֶם לְעוֹלָם:

שֶׁהַנְּמִיָּה. עָלִין הַנּוֹשְׁרִין מִן הָאִילָן בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים. וּבְגְּמָרָא פָּרִיךְ, דְּהָא שְׁמְעִינַן לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסֵי דְּאָמַר זֶה וְזֶה גּוֹרֵם מָתָר, לְעֵיל בְּפִרְקִין גַּבֵּי מְפָרֵר וְזוֹרֶה לָרוּחַ וְאַף עַל פִּי שֶׁנַּעֲשָׂה זָבֶל, דְּהֵיכָא שֶׁהַהֶתֵּר וְהָאִסּוּר שְׁנֵיהֶם גּוֹרְמִין לְהָבִיא הַדָּבָר, כְּגוֹן שֶׁהַקַּרְקַע שֶׁל הֶתֵּר וְהַזֶּבֶל שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל אִסּוּר גּוֹרְמִין לְצִמְיחַת הַיְרָקוֹת, סָבְרָא לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסֵי שֶׁהוּא מָתָר, וְהֵיכִי קָאָסַר הַיְרָקוֹת הָכָא מִפְּנֵי שֶׁהַנְּמִיָּה נוֹשֶׁרֶת עֲלֵיהֶן. וּמְשָׁנֵי, שֶׁרַבִּי יוֹסֵי הָכָא לְדִבְרֵיהֶן שֶׁל רַבָּנָן קָאָמַר, לְדִידְכוּ דְּאָמְרִיתוּ זֶה וְזֶה גּוֹרֵם אָסוּר, הָיָה לָכֶם לֶאֱסֹר הַיְרָקוֹת מִפְּנֵי שֶׁהַנְּמִיָּה נוֹשֶׁרֶת עֲלֵיהֶן וְהִיא הוֹוָה לָהֶם לְזֶבֶל. וְרַבָּנָן סְבְרֵי, שְׁאנֵי הָכָא שֶׁאֵין הָאִילָן שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה מוֹעִיל לַיְרָקוֹת כְּלוּם, שֶׁמַּה שֶּׁמַּשְׁבִּיחַ לָהֶם בַּנְּמִיָּה, פּוֹגֵם לָהֶם בַּצֵּל. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי דְּזֶה וְזֶה גּוֹרֵם מָתָר:

משנה ט

נָטַל מַמָּנָּה. מִן הָאֲשֵׁרָה:

חָדָשׁ יַתִּיז. שֶׁהַהֶסֵּק הָרִאשׁוֹן שֶׁמַּסִּיקִין הַתַּנּוּר הוּא מְחַסְּמוֹ וּמַחֲזִיקוֹ, וַהֲרֵי נִתְקַן בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה. וְהָא מַתְנִיתִין אֵתֵי אַלִּיבָּא דְּמַאן דְּאָמַר זֶה וְזֶה גּוֹרֵם אָסוּר. וְאֵין הֲלָכָה. הִלְכָּךְ בֵּין חָדָשׁ בֵּין יָשָׁן יָצָן, שֶׁלֹּא יֹאפוּ בּוֹ אֶת הַפַּת בְּהֶסֵּק זֶה עַד שֶׁיִּצְטַנֵּן הַתַּנּוּר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵהָנֶה מֵעֲצֵי אִסּוּר:

הַפַּת אֲסוּרָה. בַּגְּמָרָא קָאָמַר, וְהוּא שֶׁאֲבוּקָה כְּנֶגְדּוֹ, שֶׁכָּל שָׁעָה שֶׁהִיא פַּת נָאָפֶה הָיָה דּוֹלֵק הָאוּר בְּפִי הַתַּנּוּר וְאוֹפֶהוּ, שֶׁהָיָה נֶהֱנֶה מִן הָאִסּוּר בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה הָאִסּוּר בְּעֵין וְיֵשׁ שִׁבַּח עֲצֵים בַּפַּת:

יוֹלִיךְ הֲנָאָה לְיָם הַמֶּלַח. דְּמֵי כְּכָר שֶׁנִּתְעָרֵב:

כַּרְכֹּר. יֵשׁ לָאוֹרְגִים עֵץ עָשׂוּי כְּמִין מַחַט שֶׁל סַקָּאִין, וּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ עַל הַשְּׁתִי כְּשֶׁהוּא מָתוּחַ לִפְנֵיהֶם בָּאֲרִיגָה. וְאַשְׁמְעִינַן מַתְנִיתִין פְּלֶגְתָּא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבָּנָן בְּהָנָךְ תַּרְתֵּי, דְּאִי אַשְׁמוֹעִינַן בְּקַמַּיְתָא, הֲוָה אָמֵינָא בְּהַהֵךְ קָאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם דִּבְעִידְנָא דְקָא גָּמְרָה פַּת אִקְלֵי לֵיהּ אִסּוּרָא, אֲבָל כַּרְכֹּר דְּאִיתָא לְאִסּוּרָא בְּעֵינֵיהּ אֵימָא מוֹדֶה לְהוּ לָרַבָּנָן. וְאִי אִתְּמַר בְּהַאִידָּךְ, בְּהָא קָאָמְרִי רַבָּנָן, אֲבָל בְּקַמַּיְתָא אֵימָא מוֹדוּ לֵיהּ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, צָרִיכָא. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וַאֲפִלּוּ חֲבִית שֶׁל יַיִן נֶסֶךְ שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּחָבִיּוֹת שֶׁל יַיִן שֶׁל הֶתֵּר מוֹלִיךְ דְּמֵי אוֹתָהּ חֲבִית לְיָם הַמֶּלַח, וְהַשְּׁאָר כֻּלָּן מֻתָּרוֹת בַּהֲנָאָה:

משנה י

כֵּיצַד מְבַטְּלָהּ. נָכְרִי לְאֲשֵׁרָה:

קְרֶסֶם. קֶסֶמִים יְבֵשִׁים שֶׁבָּאִילָן נְטָלָן לְצָרְכּוֹ לִשְׂרֹף:

וְזֵרֵד. כָּרַת עֲנָפִים לַחִים שֶׁבָּהּ:

שְׁפָיָהּ. תַּרְגּוּם וָאֶכֹּת אֹתוֹ טָחוֹן (דברים ט), וְשָׁפִית יָתֵיהּ:

לְצָרְכָהּ. כְּדֵי לְיַפּוֹתָהּ. וְאֵין מְבַטֵּל עֲבוֹדָה זָרָה אֶלָּא נָכְרִי גָּדוֹל וּבֶן דַּעַת שֶׁיֵּדַע בְּטִיב עֲבוֹדָה זָרָה וּמְשַׁמְּשֶׁיהָ. וַאֲפִלּוּ אִם בִּטְּלָהּ בְּעַל כָּרְחוֹ הֲרֵי זוֹ מְבֻטֶּלֶת:

פרק ד

משנה א

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. זוֹ בְצַד זוֹ. וְכָל שֶׁכֵּן אַחַת עַל גַּבֵּי שְׁתַּיִם, שֶׁזּוֹ עִקַּר מַרְקוּלִיס. [מַרְקוּלִיס שֵׁם עֲבוֹדָה זָרָה הַנִּקְרָא בִּלְשׁוֹנָם מֶעֶרְקוּרִיס]:

בְּצַד מַרְקוּלִיס. בְּצַד אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל מַרְקוּלִיס, כְּלוֹמַר שֶׁהָאֲבָנִים רְחוֹקוֹת אַרְבַּע אַמּוֹת מִן הַמַּרְקוּלִיס וְיָדוּעַ דְּלָאו מִנַּיהּ נָפַל, וּבְהָא קָאָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּשָׁלֹשׁ אֲבָנִים אֲסוּרוֹת, שֶׁאֵין מַרְקוּלִיס פָּחוֹת מִשָּׁלֹשׁ אֲבָנִים, וְעוֹשִׂין מַרְקוּלִיס קָטָן בְּצַד מַרְקוּלִיס גָּדוֹל. וְקָטָן הַנַּעֲשֶׂה בְּצַד גָּדוֹל עֲבָדֵי לֵיהּ בְּכָל דְּהוּ וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁיִּהְיֶה אַחַת עַל גַּבֵּי שְׁתַּיִם. וְרַבָּנָן סָבְרֵי, אֵין עוֹשִׂין מַרְקוּלִיס קָטָן בְּצַד מַרְקוּלִיס גָּדוֹל, הִלְכָּךְ נִרְאוֹת עִמּוֹ, כְּלוֹמַר סְמוּכוֹת לוֹ, דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּמִנַּיהּ נָפַל, בֵּין שְׁתַּיִם בֵּין שָׁלֹשׁ אֲסוּרִים. אֵין נִרְאוֹת עִמּוֹ, מֻתָּרוֹת. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ב

מָצָא בִּרְאִשׁוֹ. שֶׁל מַרְקוּלִיס:

מָעוֹת כְּסוּת אוֹ כֵּלִים הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִים. וְהוּא שֶׁלֹּא יְהוּ מֻנָּחִין לְנוֹי, כְּגוֹן שֶׁיִּהְיוּ הַמָּעוֹת מֻנָּחִים בְּכִיס קָשׁוּר וְתָלוּי לוֹ עַל צַוָּארוֹ, כְּסוּת מְקֻפֶּלֶת וּמֻנַּחַת עַל כְּתֵפוֹ אוֹ עַל רֹאשׁוֹ, כֵּלִים נְמִי מֻנָּחִים עַל רֹאשׁוֹ, שֶׁכָּל אֵלּוּ אֵינָם דֶּרֶךְ נוֹי:

משנה ג

שֶׁלֹּא בְטוֹבָה. שֶׁלֹּא יַעֲלֶה שָׂכָר לַכְּמָרִים:

משנה ד

עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל נָכְרִי אֲסוּרָה מִיָּד. דִּכְתִיב (דברים ז) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם, מִשֶּׁפְּסָלוֹ נַעֲשָׂה לוֹ לֵאלוֹהַּ:

וְשֶׁל יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁתֵּעָבֵד. דִּכְתִיב (שם כו) וְשָׂם בַּסָּתֶר, עַד שֶׁיֵּעָשֶׂה לָהּ דְּבָרִים שֶׁל סֵתֶר, כְּלוֹמַר שֶׁיַּעַבְדֶנָּה, שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל אֵינוֹ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה אֶלָּא בַּסֵּתֶר מִפְּנֵי שֶׁמִּתְיָרֵא מִבֵּית דִּין:

נָכְרִי מְבַטֵּל עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלּוֹ. דִּכְתִיב פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ, כְּשֶׁהֵן נוֹהֲגִין בָּהֶן מִנְהַג אֱלָהוּת, אֲבָל אִם בִּטְלוּהָ הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִים:

וְשֶׁל יִשְׂרָאֵל. בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּהּ שֶׁתְּפוּת. וְאֵין כֵּן הֲלָכָה, דְּנָכְרִי אֵין מְבַטֵּל עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֶפְלוּ יֵשׁ לוֹ בָּהּ שֶׁתְּפוּת:

וְיִשְׂרָאֵל אֵינוֹ מְבַטֵּל עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל נָכְרִי. וַאֲפִלּוּ נָתַן לוֹ הַנָּכְרִי רְשׁוּת:

משנה ה

פְּחָסָהּ. בְּפָנֶיהָ. מִעֲכָה בְּקוּרְנָס עַד שֶׁהֵסִיר צוּרַת פָּנֶיהָ:

גְּרָרָהּ. סָחוֹב וְהַשְׁלֵךְ בְּתוֹךְ הַטִּיט:

אֵינָהּ בְּטֵלָה. דִּלְפוּם שָׁעָה רָתַח עָלֶיהָ, וַהֲדַר פָּלַח לַהּ:

רַבִּי אוֹמֵר בְּטֵלָה. פְּלֶגְתָּא דְּרַבִּי וְרַבָּנָן כְּשֶׁמְּכָרָהּ לְנָכְרִי, אֲבָל מְכָרָהּ לְיִשְׂרָאֵל צוֹרֶף דִּבְרֵי הַכֹּל בְּטֵלָה. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ו

שֶׁהִנִּיחוּהָ עוֹבְדֶיהָ. וְאֵין דַּעְתָּם לַחֲזוֹר:

בְּשָׁעַת שָׁלוֹם מַתָּרֶת. הוֹאִיל וְיָצְאוּ לְדַעַת וְלֹא נְטָלוּהָ עִמָּהֶם, בְּטֵלוּהָ:

בִּימוֹסְיָאוֹת שֶׁל מְלָכִים. אַבְנֵי גְזִית הַמְתֻקָּנוֹת בְּדֶרֶךְ מַהֲלַךְ הַמֶּלֶךְ, וּכְשֶׁהַמֶּלֶךְ עוֹבֵר שָׁם מוֹשִׁיבִים שָׁם עֲבוֹדָה זָרָה וְהוּא מִשְׁתַּחֲוֶה לָהּ. וּבְגְמָרָא מְפָרֶשׁ, מִפְּנֵי שֶׁמַּנִּיחִין אוֹתָהּ, כְּלוֹמַר אֵינָן מְיַחֲדוֹת לְהוֹשִׁיב שָׁם עֲבוֹדָה זָרָה כָּל שָׁעָה אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁהַמְּלָכִים עוֹבְרִים, וּפְעָמִים שֶׁהַמְּלָכִים עוֹבְרִים בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶם, הִלְכָּךְ לְאוּ מְשַׁמְּשֵׁי עֲבוֹדָה זָרָה חֲשִׁיבִי:

משנה ז

אַף אָנוּ מַחֲזִיקִין יְדֵיהֶם שֶׁל אֵלּוּ. הָעוֹבְדִים לַחַמָּה וְלַלְּבָנָה. אִם הָיֵינוּ רוֹאִין שֶׁשְּׁאָר עֲבוֹדָה זָרָה חָרְבוּ מֵעַצְמָן וְאֵלּוּ קַיָּמוֹת, הָיֵינוּ מוֹדִים לְאֵלּוּ:

משנה ח

גַּת בְּעוּטָה. שֶׁבְּעָטָהּ וּדְרָכָהּ נָכְרִי:

אַף עַל פִּי שֶׁהוּא נוֹטֵל בְּיָדוֹ. עֲנָבִים מִתּוֹךְ הַיַּיִן: **וְנוֹתֵן לַתַּפּוּחַ**. מְקוֹם אֲסִיפַת הָעֲנָבִים הֶעָשׂוּי כְּמִין גַּל קָרוּי תַּפּוּחַ, וְסָבַר תַּנָּא דִידָן דְּאֵינוֹ נַעֲשֶׂה יַיִן נֶסֶךְ עַד שֶׁיֵּרֵד לַבּוֹר. וְזוֹ מִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה הִיא, וְאֵין הֲלָכָה, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל הַיַּיִן לְהִמָּשֵׁךְ, נַעֲשָׂה יֵין נֶסֶךְ:

מַה שֶּׁבַּבּוֹר אָסוּר. אִם יֵצֵא בּוֹ נָכְרִי אַחֵרִי כֵּן:

משנה ט

דּוֹרְכִין עִם הַגּוֹי בַּגַּת. וְלֹא אָמְרִינַן מִשְׁתַּכֵּר בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה הוּא, דַּאֲפִלּוּ בִּשְׁתִיָּה סָבַר הַאי תַּנָּא דְּשָׂרֵי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יָרַד לַבּוֹר. וּמִשּׁוּם גּוֹרֶם טֻמְאָה לֵיכָּא, שֶׁמִּשָּׁעָה שֶׁדָּרַךְ בָּהֶם הַנָּכְרִי מֵעַט, נִטְמְאוּ, וְנִמְצָא שֶׁאֵין הַיִּשְׂרְאֵל גּוֹרֵם טֻמְאָה:

אֲבָל לֹא בּוֹצְרִין עִמּוֹ. לְפִי שֶׁנּוֹתְנִים בְּגַת טְמֵאָה, וְהַנָּכְרִי מְטַמֵּא הָעֲנָבִים בְּמַגָּעוֹ, וְהַיִּשְׂרְאֵל הַבּוֹצֵר עִמּוֹ גּוֹרֵם טֻמְאָה. וְסָבַר הַאי תַּנָּא אָסוּר לְגָרֵם טֻמְאָה לְחֻלִּין שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַאֲפִלּוּ הֵם שֶׁל נָכְרִי. וְאֵין הֲלָכָה כְּמִשְׁנָה זוֹ, דְּקַיְמָא לָן כֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל הַיַּיִן לְהִמָּשֵׁךְ נַעֲשָׂה יֵין נֶסֶךְ, הִלְכָךְ אֵין דּוֹרְכִין עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בַּגַּת. וְקַיְמָא לָן מֻתָּר לְגָרֵם טֻמְאָה לְחֻלִּין שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהַחֻלִּין הֵם שֶׁל נָכְרִי, הִלְכָךְ בּוֹצְרִין עִם הַנָּכְרִי, וְאַף עַל פִּי שֶׁגּוֹרֵם טֻמְאָה לְחֻלִּין אֵין בְּכָךְ כְּלוּם. וּמִיהוּ יִשְׂרָאֵל הַבּוֹצֵר כַּרְמוֹ לְכַתְּחִלָּה לֹא יִקַּח נָכְרִי עִמּוֹ אֲפִלּוּ לְהַבִּיא עֲנָבִים לַגַּת, מִשּׁוּם לֵךְ לֵךְ אָמְרִינַן נָזִירָא כוּ':

וְיִשְׂרָאֵל הָעוֹשֶׂה פֵּרוֹתָיו בְּטֻמְאָה. עוֹבֵר עֲבֵרָה הוּא, לְפִי שֶׁהוּא מְטַמֵּא הַתְּרוּמוֹת וְהַמַּעַשְׂרוֹת שֶׁבָּהֶם. הִלְכָךְ אָסוּר לְסַיְּעוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא רָגִיל בְּכָךְ:

אֲבָל מוֹלִיכִין עִמּוֹ. חֲבִיּוֹת רֵיקָנִיּוֹת לַגַּת: **וּמְבִיאִין עִמּוֹ**. חֲבִיּוֹת מְלֵאוֹת מִן הַגַּת. דְּמַאי דַּהֲוָה הֲוָה, מֵאַחַר שֶׁנִּטְמְאוּ מֻתָּר לִתֵּן הַיַּיִן בְּחֲבִיּוֹת טְמֵאוֹת:

משנה י

אִם יֶשׁ לוֹ עָלָיו מִלְוָה אָסוּר. אִם יֵשׁ לוֹ עַל הַיַּיִן מִלְוָה, שֶׁזֶּה הַיַּיִן מְשֻׁעְבָּד לוֹ בְּחוֹבוֹ, אָז הוּא כְּמָמוֹנוֹ וְנָגַע בֵּיהּ לְרָאוֹת הֵיאַךְ הוּא:

נָפַל. הַנָּכְרִי לְבוֹר מָלֵא יַיִן:

וְעָלָה. מֵת. אַף עַל גַּב דְּנָגַע בְּשָׁעָה שֶׁנָּפַל אֵינוֹ אָסוּר בַּהֲנָאָה, הוֹאִיל וְלֹא נִתְכַּוֵּן לִגַּע. אֲבָל עָלָה חַי, בַּעֲלִיָּתוֹ אוֹסְרוֹ, מִשּׁוּם דְּמוֹדֶה לְעֲבוֹדָה זָרָה עַל שֶׁנִּצּוֹל:

וּמְדַדוֹ בַּקָּנֶה. אוֹ שֶׁהָיָה הַנָּכְרִי מוֹדֵד יֵינוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּקָנֶה:
וְהִתִּיז. אוֹ שֶׁהִתִּיז הַנָּכְרִי אֶת הַצַּרְעָה מִיֵּינוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי הַקָּנֶה וְלֹא נָגַע בְּיָדָיו בַּיַּיִן:
הַמְרַתַּחַת. שֶׁהָיְתָה הֶחָבִית מַעֲלָה רְתִיחוֹת, וְטָפַח הַנָּכְרִי בְּיָדוֹ עַל הָרְתִיחוֹת, אֵין דֶּרֶךְ נְסוּךְ בְּכָךְ:
וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:
זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה וְהִכְשִׁירוּ. אַף בִּשְׁתִיָּה:

משנה יא

הַמְטַהֵר יֵינוֹ שֶׁל נָכְרִי. יִשְׂרָאֵל שֶׁדָּרַךְ עֲנָבִים שֶׁל נָכְרִי בְּכַשְׁרוּת כְּדֵי לְמָכְרוֹ לְיִשְׂרָאֵל, וְאֵינוֹ נוֹתֵן מָעוֹת לַנָּכְרִי עַד שֶׁיִּמְכְּרֶנּוּ לְאַחַר זְמַן:
וְנוֹתְנוֹ בִּרְשׁוּתוֹ. שֶׁל נָכְרִי:
בְּעִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ נָכְרִים וְיִשְׂרְאֵלִים מַתָּר. דְּמִרְתַּת נָכְרִי דִּלְמָא חָזוּ לֵיהּ הָנָךְ יִשְׂרָאֵל דְּעָבְרֵי בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וּמַפְסִידְנָא. וַאֲפִלּוּ אֵין מַפְתֵּחַ וְחוֹתָם, שָׁרֵי. וְהוּא שֶׁאֵין לוֹ מִלְוָה עַל אוֹתוֹ יַיִן, כְּגוֹן שֶׁכָּתַב לוֹ הִתְקַבַּלְתִּי מִמְּךָ, כִּדְאָמְרִינַן לְקַמָּן:
רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר כָּל רְשׁוּת נָכְרִי אַחַת הִיא. פְּלֶגְתָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר וְתַנָּא קַמָּא, דְּתַנָּא קַמָּא סָבַר כְּשֶׁהִנִּיחַ יִשְׂרָאֵל יַיִן בִּרְשׁוּתוֹ שֶׁל נָכְרִי בַּעַל הַיַּיִן, הוּא דְּבָעִינַן שֶׁיְּהֵא הַבַּיִת פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְעִיר שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְנָכְרִים דָּרִים בָּהּ. אֲבָל בִּרְשׁוּת נָכְרִי אַחֵר שֶׁאֵינוֹ בַּעַל הַבַּיִת, אֲפִלּוּ בְּעִיר שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל דָּרִים בָּהּ, שָׁרֵי. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר, כָּל רְשׁוּת נָכְרִי אַחַת הִיא, וְכִי הֵיכִי דְּבִרְשׁוּת הַנָּכְרִי בַּעַל הַיַּיִן אָסוּר אֶלָּא בְּעִיר שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְנָכְרִים דָּרִים בָּהּ וְהַבַּיִת פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, הָכִי נַמִּי בִּרְשׁוּת נָכְרִי אַחֵר, צָרִיךְ עִיר שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְנָכְרִים דָּרִים בָּהּ וּבַיִת פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. וּבִזְמַן שֶׁמַּפְתֵּחַ וְחוֹתָם בְּיַד יִשְׂרָאֵל, בֵּין בִּרְשׁוּת בַּעַל הַיַּיִן בֵּין בִּרְשׁוּת נָכְרִי אַחֵר, מֻתָּר לְדִבְרֵי הַכֹּל:

משנה יב

וְהַלָּה כּוֹתֵב לוֹ הִתְקַבַּלְתִּי מִמְּךָ מָעוֹת מֻתָּר. אִם הַבַּיִת פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְיִשְׂרְאֵלִים דָּרִים בְּאוֹתָהּ הָעִיר, כִּדְאָמְרִינַן לְעֵיל:
אֲבָל אִם יִרְצֶה וְכוּ'. דְּהַשְׁתָּא הֲוֵי הַיַּיִן מַשְׁכּוֹן אֵצֶל הַנָּכְרִי, הוֹאִיל וְיֵשׁ לוֹ מִלְוָה עַל הַיַּיִן, אָסוּר, דְּלֹא מִרְתַּת, דְּסָבַר אִי חָזוּ לִי וְתָבְעוּ לִי, אָמֵינָא דִּידִי הוּא. וְאַף עַל פִּי שֶׁמַּפְתֵּחַ וְחוֹתָם בְּיַד יִשְׂרָאֵל, אָסוּר:

פרק ה

משנה א

הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בְּיֵין נָסָךְ. לַהֲרִיקוֹ מִכְּלֵי אֶל כְּלֵי, אוֹ לְהוֹלִיךְ חָבִיּוֹת מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וְאָפִלּוּ בְּסָתָם יֵינָם:

שְׂכָרוֹ אָסוּר. קְנָס הוּא שֶׁקְּנָסוּ חֲכָמִים בְּיֵין נָסָךְ וּבְסָתָם יֵינָם:

שְׂכָרוֹ מֻתָּר. וּכְגוֹן שֶׁאָמַר לוֹ הַעֲבֵר לִי כָּל חָבִית וְחָבִית בִּפְרוּטָה. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ הַעֲבֵר לִי מֵאָה חָבִיּוֹת בְּמֵאָה פְּרוּטוֹת, וְנִמְצֵאת חָבִית שֶׁל יֵין נָסָךְ בֵּינֵיהֶם, שְׂכָרוֹ אָסוּר:

הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר שְׂכָרָהּ אָסוּר. הָא מַתְנִיתִין נָקֵט לֵיהּ מִשּׁוּם סֵיפָא, וְסֵיפָא אָתְא לְאַשְׁמוּעִינַן דְּאַף עַל גַּב דְּהַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לִרְכֹּב עָלָיו סְתָמָא שְׂכָרָהּ נַמִּי לְהַנִּיחַ לְגִינּוֹ שֶׁל יַיִן וּמְזוֹנוֹתָיו עָלֶיהָ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא דְּהֲוֵי כְּאִלּוּ שְׂכָרָהּ מֵעַכְשָׁו לְהָבִיא עָלֶיהָ יֵין נָסָךְ וּשְׂכָרוֹ אָסוּר, קָמַשְׁמַע לָן:

משנה ב

יְדִיחֵן. בְּמַיִם צוֹנְנִים:

מַעֲשֶׂה בְּבֵיתוֹס בֶּן זוֹנִין. מַתְנִיתִין חֲסוּרֵי מִחְסְרָא וְהָכִי קָתָנֵי, וְאִם נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם מֻתָּר, וּמַעֲשֶׂה נַמִּי בְּבֵיתוֹס בֶּן זוֹנִין שֶׁהָיָה מֵבִיא גְּרוֹגָרוֹת בִּסְפִינָה וְנִשְׁתַּבְּרָה חָבִית שֶׁל יֵין נָסָךְ עַל גַּבֵּיהֶן וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְהִתִּירוּם:

כֹּל שֶׁבַּהֲנָאתוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם. שֶׁאָדָם נֶהֱנֶה מִטַּעֲמוֹ שֶׁל אִסּוּר:

כֹּל שֶׁאֵין בַּהֲנָאתוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם. שֶׁאֵינוֹ נֶהֱנֶה בְּטַעֲמוֹ שֶׁל אִסּוּר:

כְּגוֹן חֹמֶץ. שֶׁל אִסּוּר שֶׁנִּפַּל בְּתוֹךְ גְּרִיסִין שֶׁל הֶתֵּר, נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם הוּא. וְהוּא שֶׁיִּהְיוּ הַגְּרִיסִין רוֹתְחִין בְּשָׁעָה שֶׁנִּפַּל בָּהֶן הַחֹמֶץ, שֶׁאָז פּוֹגֵם בָּהֶם מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף. וְאַרְבָּעָה מִינֵי נוֹתְנֵי טַעַם הֵם, יֵשׁ טַעַם מַשְׁבִּיחַ מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף, כְּגוֹן הַיַּיִן בְּתַבְשִׁיל שֶׁל בָּשָׂר אוֹ שֶׁל דָּגִים, וְזֶה אָסוּר אִסּוּר וַדַּאי. וְיֵשׁ טַעַם פּוֹגֵם מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף, כְּגוֹן שַׁמְנוּנִית הַדָּגִים אוֹ הַבָּשָׂר בִּדְבַשׁ, וְזֶה מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה. וְיֵשׁ פּוֹגֵם מִתְּחִלָּה וּמַשְׁבִּיחַ בַּסּוֹף, כְּגוֹן הַדְּבַשׁ בַּיַּיִן שֶׁהוּא פּוֹגֵם בּוֹ לְשַׁעְתּוֹ, וּכְשֶׁשְּׁהָה בּוֹ עַד שֶׁיִּפְגֹּם עָלָיו כֹּחַ הַיַּיִן נוֹתֵן בּוֹ הַדְּבַשׁ רֵיחַ וְטַעַם. וְיֵשׁ מַשְׁבִּיחַ בְּתְחִלָּה וּלְבַסּוֹף פּוֹגֵם, כְּגוֹן שֶׁמֶן הַבָּשָׂר עִם הַחֹמְאָה, אוֹ הַטַּעַם הַבָּלוּעַ בִּכְלֵי שֶׁאֵינוֹ בָּן יוֹמוֹ, שֶׁנִּכְנָס בּוֹ מִשֶּׁבָּח וְאַחַר כָּךְ נִפְגַּם. וְאֵלּוּ הַשְּׁנַיִם אֲסוּרִים מִסָּפֵק. לְפִיכָךְ אִם הַגְּרִיסִין הַלָּלוּ שֶׁנָּפַל בָּהֶן חֹמֶץ לֹא הָיוּ רוֹתְחִין הֲרֵי הֵן אֲסוּרִין מִסָּפֵק, שֶׁהַחֹמֶץ בַּגְּרִיסִין מַקְדִּיחַ וּמַשְׁבִּיחַ, וְאַף עַל פִּי כְּשֶׁמַּרְתִּיחִין אַחַר כָּךְ פּוֹגֵם טַעְמוֹ, הֲוֵי מַשְׁבִּיחַ וּלְבַסּוֹף פּוֹגֵם וְאָסוּר:

משנה ג

אִם הָיָה בְּחֶזְקַת הַמַּשְׁתַּמֵּר. כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הוֹדִיעוֹ שֶׁהוּא מַפְלִיג הָוֵי בְּחֶזְקַת הַמִּשְׁתַּמֵּר, וַאֲפִלּוּ הִפְלִיג מִיל, דְּהַנָּכְרִי מִרְתַּת וְאוֹמַר הַשְׁתָּא אֲתֵי יִשְׂרָאֵל וְחָזֵי לִי:

אִם הוֹדִיעוֹ שֶׁהוּא מַפְלִיג. וּמִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ וְחָבִיּוֹת סְתוּמוֹת הֵם:

כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתֹּם. אִם שָׁהָה כְּדֵי שֶׁיִּקֹּב הַנָּכְרִי נֶקֶב בִּמְגוּפַּת הֶחָבִית וְיַחֲזֹר וְיִסְתֹּם הַנֶּקֶב וְתִיבַּשׁ הַסְּתִימָה, אָסוּר:

יִשְׁתֹּם. יִפְתַּח. כְּמוֹ (במדבר כד) שְׁתֻם הָעַיִן, שֶׁעֵינוֹ פְּתוּחָה:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא אִם שָׁהָה כְּדֵי שֶׁיִּפְתַּח אֶת כָּל מְגוּפַּת הֶחָבִית:

וְיָגוּף. וְיַעֲשֶׂה מְגוּפָּה אַחֶרֶת:

וְתִגֹּב. וְתִנָּגֵב וְתִיבַּשׁ. אֲבָל לִנְקִיבַת חוֹר בִּמְגוּפָּה שֶׁל חֶבִית לֹא חָשְׁשׁוּ, מִשּׁוּם דְּמִנְכְּרָא מִלְּתָא. וְדַוְקָא בִּמְגוּפָּה שֶׁל סִיד הוּא דִּפְלִיגִי רַבָּנָן עֲלֵיהּ דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְחָיְשִׁי לִפְתִיחַת נֶקֶב, מִשּׁוּם דְּלֹא מִנְכַּר, שֶׁהַסִּיד לָבָן וְאֵינוֹ נִכָּר בֵּין חָדָשׁ לְיָשָׁן. אֲבָל בִּמְגוּפַּת טִיט, מוֹדוּ רַבָּנָן לְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל דְּלֹא מִתְסַר הַיַּיִן עַד שֶׁיִּשְׁהֶה כְּדֵי שֶׁיִּפְתַּח הַמְּגוּפָּה כֻּלָּהּ וְיָגוֹף וְתִגֹּב. וַהֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל:

משנה ד

הַמַּנִּיחַ יֵינוֹ בְּקָרוֹן אוֹ בִסְפִינָה. עִם הַנָּכְרִי:

בְּקַפַּנְדַּרְיָא. בְּדֶרֶךְ קְצָרָה, שֶׁנִּכְנָס בְּשַׁעַר זֶה וְיוֹצֵא מִשַּׁעַר שֶׁכְּנֶגְדּוֹ:

וְרַחַץ. בַּמֶּרְחָץ:

מֻתָּר. דְּכֵיוָן דְּנָכְרִי לֹא יָדַע דְּשָׁהֵי, מִרְתַּת וְלֹא נָגַע. וְאַשְׁמוֹעִינַן בְּמַתְנִיתִין פְּלֻגְתָּא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבָּנָן בְּהָנָךְ תְּלָתָא בָּבֵי, דְּאִי תָּנָא נָכְרִי שֶׁהָיָה מַעֲבִיר כַּדֵּי יַיִן, הֲוָה אָמֵינָא הָתָם מִרְתַּת הַנָּכְרִי דְּסָבַר הַשְׁתָּא אָתֵי חָזֵי לִי, אֲבָל בִּסְפִינָה וְקָרוֹן מַפְלִיג לֵיהּ לִסְפִינָתֵיהּ וַעֲבִיד מַאי דְּבָעֵי וְלֹא מִרְתַּת. וְאִי תָּנָא סְפִינָה וְקָרוֹן וְלֹא תָּנֵי הַמַּנִּיחַ נָכְרִי בַּחֲנוּתוֹ, הֲוָה אָמֵינָא בִּסְפִינָה וְקָרוֹן מִרְתַּת דְּסָבַר דִּלְמָא בְּאוֹרְחָא אַחֲרִינָא אָזֵיל וְקָאֵי מִצַּד אַחֵר וְחָזֵי לִי, אֲבָל בְּמַנִּיחַ נָכְרִי בַּחֲנוּתוֹ דְּאִיכָּא לְמֵימַר אֲחֵיד לֵיהּ לְבָבָא וַעֲבִיד כָּל דְּבָעֵי, אֵימָא לֹא, צְרִיכָא. וּבְכֻלְּהוּ הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל:

משנה ה

דַּלְבְּקִי. כְּלִי שֶׁמַּנִּיחִין בּוֹ כוֹסוֹת וְאַשִׁישׁוֹת בְּאֻכָלִין וּמַשְׁקִין, וּמִמֶּנּוּ נוֹטְלִין וּמְשִׁימִין עַל הַשֻּׁלְחָן, וְאֵין אֶחָד מִן הַמְסֻבִּין נוֹטֵל כְּלוּם מִן הַדַּלְפְּקִי אֶלָּא מִן הַשֻּׁלְחָן:

וְאִם אָמַר לוֹ הֱוֵי מוֹזֵג וְשׁוֹתֶה. הוֹאִיל וְהִרְחִיב לוֹ הָרְשׁוּת: **אַף מַה שֶּׁעַל הַדַּלְפָּקִי אָסוּר**. דְּסָמְכָא דַּעְתֵּהּ וְנָגַע בְּכֵלֶיהָ:

חֲבִיּוֹת פְּתוּחוֹת. הַנִּמְצָאוֹת בְּבֵית שֶׁהִנִּיחוֹ שָׁם:

כְּדֵי שֶׁיִּפְתַּח וְיִסְתֹּם וְיִגֹּב. סְתָמָא כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל דְּהִלְכָתָא כְּוָתֵיהּ:

משנה ו

בַּלָּשֶׁת. חַיִל שֶׁמְּחַפְּשִׂין וְחוֹתְרִין הַבָּתִּים. תַּרְגּוּם וַיְחַפֵּשׂ, וּבָלַשׁ:

משנה ז

תֵּן לָנוּ אֶת דָּמֶיהָ. דְּהָא לֹא קָנוּ, וְהוּא אֵינוֹ חַיָּב לָהֶם אֶלָּא מָעוֹת:

הַמּוֹכֵר יֵינוֹ לְנָכְרִי פָּסַק עִמּוֹ מָעוֹת: **עַד שֶׁלֹּא מָדַד**. דָּמָיו מֻתָּרִין. דִּמְשִׁיכָה בְּנָכְרִי קוֹנָה כְּמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁמּוֹדֵד הַיִּשְׂרָאֵל בְּכֵלָיו וּבָא הַכְּלִי בִּרְשׁוּת הַנָּכְרִי קָנָאוֹ הַנָּכְרִי בִּמְשִׁיכָה, וַהֲוּוּ לֵיהּ לַיִּשְׂרָאֵל זוּזֵי אֵצֶל הַנָּכְרִי בְּהַלְוָאָה, וְיֵין נָסֵךְ לֹא הֲוֵי עַד דְּנָגַע:

מָדַד עַד שֶׁלֹּא פָּסַק. סְכוּם הַדָּמִים, כָּךְ וְכָךְ יַיִן בְּכָךְ וְכָךְ דָּמִים:

דָּמָיו אֲסוּרִין. דְּנָכְרִי לֹא קָנֵיהּ הַשְׁתָּא בְּמִשִׁיכָה, דְּכֵיוָן דְּלֹא פָּסַק דָּמָיו לֹא סָמְכָא דַּעְתֵּיהּ דְּלִקְנְיֵיהּ בְּמִשִׁיכָה, שֶׁמָּא יִרְבֶּה לוֹ דָּמָיו, הִלְכָךְ כִּי נָגַע בֵּיהּ הֲוֵי יֵין נָסֵךְ בִּרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁעֲדַיִן לֹא קָנָאוֹ הַנָּכְרִי עַד שֶׁיִּפְסֹק לוֹ דָּמִים:

אִם יֶשׁ בּוֹ עַכָּבַת יַיִן. אִם יֵשׁ בַּמַּשְׁפֵּךְ שֶׁנִּמְדַּד בּוֹ תְּחִלָּה יַיִן שֶׁל נָכְרִי, עַכָּבַת יַיִן, אֲגָנִים שֶׁמִּתְעַכֵּב יַיִן עַל פִּיו שֶׁלֹּא יָצָא כְּטִפָּה אוֹ שְׁתֵּי טִפִּין:

אָסוּר. דְּמִתְסַר חַמְרָא דְּיִשְׂרָאֵל מִשּׁוּם הֶהְיֵא טִפַּת יַיִן נָסֵךְ שֶׁבַּמַּשְׁפֵּךְ:

הַמְעָרֶה מִכְּלִי אֶל כְּלִי. יִשְׂרָאֵל שֶׁעֵרָה מִכְּלֵי שֶׁלּוֹ לַכְּלֵי שֶׁבְּיַד הַנָּכְרִי אוֹ לִכְלֵי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יֵין נָסֵךְ:

אֶת שֶׁמְּעָרָה מִמֶּנּוּ מֻתָּר. הַיַּיִן שֶׁנִּשְׁאַר בַּכְּלֵי הָעֶלְיוֹן שֶׁבְּיַד יִשְׂרָאֵל, מֻתָּר:

וְאֶת שֶׁעָרָה בְּתוֹכוֹ. וְהַקְּלוּחַ שֶׁיָּצָא מִכְּלֵי יִשְׂרָאֵל אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַכְּלֵי שֶׁבְּיַד הַנָּכְרִי, וְכָל שֶׁכֵּן מַה שֶּׁהִגִּיעַ לַכְּלֵי שֶׁל נָכְרִי, אָסוּר, דְּנִצּוֹק חִבּוּר. וּמַתְנִיתִין דְּשָׁרֵי הַיַּיִן שֶׁנִּשְׁאַר בַּכְּלֵי שֶׁבְּיַד יִשְׂרָאֵל, מַיְרֵי כְּגוֹן דְּקַטַּף קְטוֹפֵי, שֶׁקֹּדֶם שֶׁנָּגַע הַקְּלוּחַ בַּכְּלֵי הַתַּחְתּוֹן שֶׁבְּיַד הַנָּכְרִי פָּסַק הָעֶלְיוֹן הַמְחֻבָּר לַכְּלֵי שֶׁבְּיַד יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הָיָה כָּאן נִצּוֹק שֶׁיְּחַבֵּר מַה שֶּׁבַּכְּלֵי הָעֶלְיוֹן לְמַה שֶּׁבַּכְּלֵי הַתַּחְתּוֹן. אִי נַמִי, דְּנָפַץ נַפּוּצֵי, שֶׁהִשְׁלִיךְ הַיַּיִן מִן הַכְּלֵי הָעֶלְיוֹן כְּדֶרֶךְ שֶׁמַּשְׁלִיכִין מִן הַמִּזְרָקִים, וְלֹא הָיָה שָׁם סִילוֹן וְקִלּוּחַ שֶׁיְּחַבֵּר בֵּין הַיַּיִן שֶׁבַּכְּלֵי אֲשֶׁר בְּיַד יִשְׂרָאֵל לַכְּלֵי שֶׁבְּיַד נָכְרִי. אֲבָל אִם הָיָה שָׁם חִבּוּר, כָּל מַה שֶּׁנִּשְׁאַר בַּכְּלֵי הָעֶלְיוֹן שֶׁבְּיַד יִשְׂרָאֵל אָסוּר, דְּקַיְמָא לַן נִצּוֹק חִבּוּר וְאוֹסֵר בְּיַיִן נָסֵךְ. וְכֵן הִלְכָתָא:

משנה ח

וּמַיִם בְּמַיִם. מַיִם שֶׁנִּתְנַסְּכוּ לַעֲבוֹדָה זָרָה אוֹ שֶׁנֶּעֶבְדוּ, בְּמַיִם שֶׁל הֶתֵּר:

בְּכָל שֶׁהוּא. לֹא שְׁנָא נָפַל הֶתֵּרָא לְגוֹ אִסּוּרָא אוֹ אִסּוּרָא לְגוֹ הֶתֵּרָא, אוֹסֵר בְּמִינוֹ בְּכָל שֶׁהוּא. וּבְלָבַד שֶׁיִּהְיֶה הָאִסּוּר הַנּוֹפֵל לְתוֹךְ הַהֶתֵּר נוֹפֵל מִכְּלֵי שֶׁפִּיו רָחָב וְיֵשׁ בַּיַּיִן הַיּוֹצֵא מִן הַכְּלִי שִׁעוּר גְּדוֹל בְּבֵצָה אַחַת. אֲבָל הַמְּעֹרָה יַיִן נָסָךְ מִכְּלֵי קָטָן שֶׁאֵינוֹ מוֹצִיא אֶלָּא טִפָּה טִפָּה וְנָפַל לְתוֹךְ יַיִן שֶׁל הֶתֵּר, אֲפִלּוּ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ, אָמְרִינַן קַמָּא קַמָּא בָּטֵיל. וְאִם עֵרָה הֶתֵּר לְתוֹךְ אִסּוּר, כָּל מַה שֶּׁעֵרָה מִמֶּנּוּ לְתוֹךְ הָאִסּוּר, אָסוּר, וַאֲפִלּוּ חָבִית מְלֵאָה לְתוֹךְ טִפָּה אַחַת. וּמַסְקָנָא דְּמִלְּתָא לְפִי הַהֲלָכָה, כָּל אִסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה בֵּין בְּמִינָן בֵּין שֶׁלֹּא בְמִינָן, בְּנוֹתֵן טַעַם. חוּץ מִטֶּבֶל וְיַיִן נָסָךְ, דִּבְמִינָן בְּמַשֶּׁהוּ, שֶׁלֹּא בְמִינָן בְּנוֹתֵן טַעַם. יַיִן נָסָךְ, מִשּׁוּם חֲמָרָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה. וְטֶבֶל, כְּהֶתֵּרוֹ כָּךְ אִסּוּרוֹ, כְּמוֹ שֶׁחִטָּה אַחַת פּוֹטֶרֶת אֶת הַכְּרִי, כָּךְ חִטָּה אַחַת עוֹשָׂה אֶת הַכְּרִי כֻּלּוֹ טֶבֶל. וְאִם אִסּוּר מִשְּׁאָר אִסּוּרִין נִתְעָרֵב בְּהֶתֵּר, אִם נִתְעָרֵב מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ דְּאִיכָּא לְמֵימַר אַטַּעְמָא, אִם תְּרוּמָה הִיא שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּחֻלִּין יִטְעֲמֶנָּה כֹּהֵן, וְאִם דָּבָר אִסּוּר יִטְעֲמֶנּוּ נַחְתּוֹם נָכְרִי, אִם אוֹמֵר שֶׁאֵין בַּתַּעֲרֹבֶת טַעַם הַתְּרוּמָה אוֹ טַעַם הָאִסּוּר, הַכֹּל מֻתָּר. וְאִם נִתְעָרֵב מִין בְּמִינוֹ דְּלֵיכָּא לְמֵימַר אַטַּעְמָא, אוֹ מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ וְאֵין כָּאן כֹּהֵן אוֹ נָכְרִי שֶׁנּוּכַל לִסְמֹךְ עָלָיו, אִם הָאִסּוּר הוּא מֵחֵלֶב וְדָם נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ בְּשִׁשִּׁים, אִם יֵשׁ שִׁשִּׁים שֶׁל הֶתֵּר כְּנֶגֶד הָאִסּוּר הַכֹּל מֻתָּר, וְאִם לָאו, הַכֹּל אָסוּר. וְאִם הָאִסּוּר הוּא תְּרוּמָה וְחַלָּה וּבִכּוּרִים, מְשַׁעֲרִים אוֹתוֹ בְּמֵאָה שֶׁל הֶתֵּר. וְאִם עָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם, מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ בְּמָאתַיִם:

משנה ט

אֵלּוּ אֲסוּרִין וְאוֹסְרִין בְּכָל שֶׁהֵן. כָּל מָקוֹם שֶׁנִּתְעָרְבוּ שָׁם אֲפִלּוּ אֶחָד בְּאֶלֶף אוֹסְרִין אֶת כֻּלָּן:

יַיִן נָסָךְ. חָבִית אַחַת בְּאֶלֶף חֲבִיּוֹת אוֹסֵר אֶת כֻּלָּן בַּהֲנָאָה. וְאֵין כֵּן הֲלָכָה, אֶלָּא כִּדְכָתְבִינַן שְׁלֹהֵי פֶּרֶק כָּל הַצְּלָמִים, מוֹלִיךְ דְּמֵי אוֹתָהּ חָבִית לְיָם הַמֶּלַח, וְהַשְׁאָר הַכֹּל מֻתָּר בַּהֲנָאָה וְאָסוּר בִּשְׁתִיָּה:

וַעֲבוֹדָה זָרָה. צוּרָה שֶׁעָבְדוּהָ, וְנִתְעָרְבָה בְּאֶלֶף צוּרוֹת שֶׁאֵינָן עֲבוֹדָה זָרָה:

וְעוֹרוֹת לְבוּבִין. דַּהֲווּ נַמֵּי אִסּוּרֵי הֲנָאָה, כִּדְאָמְרִינַן בְּפֶרֶק אֵין מַעֲמִידִין:

וְצִפֳּרֵי מְצֹרָע וְכוּ' וְחֻלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה. אִסּוּרֵי הֲנָאָה הֵן. וּבְפֶרֶק ב' דְּקִדּוּשִׁין פָּרְשִׁינַן לְהוּ:

וּשְׂעַר נָזִיר. דְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה הוּא, דִּכְתִיב (במדבר ו) וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים. וְאִם נִתְעָרְבָה אֲגֻדָּה שֶׁל שְׂעַר נָזִיר אֲפִלּוּ בְּאֶלֶף אֲגֻדּוֹת שֶׁל שְׂאָר שְׂעָרוֹת, כֻּלָּן אֲסוּרוֹת בַּהֲנָאָה:

וּפָטָר חֲמוֹר. אָסוּר בַּהֲנָאָה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִפְדָּה:

וּבָשָׂר בְּחָלָב. חֲתִיכַת בָּשָׂר שֶׁנִּתְבַּשְּׁלָה בְּחָלָב וְנִתְעָרְבָה בְּאֶלֶף חֲתִיכוֹת, אוֹסֶרֶת אֶת כֻּלָּן בַּהֲנָאָה. וְסָבַר הַאי תַּנָּא דְּדָבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְמָנוֹת וְאִסּוּרוֹ אִסּוּר הֲנָאָה אוֹסֵר אֶת תַּעֲרֻבְתּוֹ בְּכָל שֶׁהוּא. וְכָל הָנֵי דְּחָשֵׁישׁ בְּמַתְנִיתִין, דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְמָנוֹת הוּא וְאִסּוּרָן אִסּוּר הֲנָאָה:

הֲרֵי אֵלּוּ. לְמִעוּטֵי אִסּוּרֵי הֲנָאָה שֶׁאֵין דַּרְכָּן לְמָנוֹת, אוֹ שֶׁדַּרְכָּן לְמָנוֹת וְאֵינָן אִסּוּרֵי הֲנָאָה, שֶׁאֵינָן אוֹסְרִין אֶת תַּעֲרֻבְתָּן בְּכָל שֶׁהֵן:

משנה י

שֶׁנָּפַל לְבוֹר. שֶׁל יַיִן:

כֻּלּוֹ אָסוּר בַּהֲנָאָה. שֶׁהַיַּיִן שֶׁנִּתְנַסֵּךְ לַעֲבוֹדָה זָרָה אוֹסֵר בְּמִינוֹ בְּכָל שֶׁהוּא. אֲבָל סְתָם יֵינָם שֶׁל נָכְרִים שֶׁלֹּא יָדַעְנוּ בּוֹ שֶׁנִּתְנַסֵּךְ וַדַּאי, אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר בַּהֲנָאָה אֵינוֹ אוֹסֵר תַּעֲרֻבְתּוֹ בַּהֲנָאָה, אֶלָּא נִמְכָּר כֻּלּוֹ לְנָכְרִי חוּץ מִדְּמֵי אוֹתוֹ סְתָם יֵינָן. וְכֵן הֲלָכָה:

משנה יא

שֶׁזִּפְּתָהּ נָכְרִי. אוֹרְחָא לְמִרְמֵי בָּהּ חַמְרָא פּוּרְתָא, לְעַבּוֹרֵי קוּטְרָא דְּזִפְתָּא:

מְנַגְּבָהּ. בְּמַיִם וְאֵפֶר:

וְשֶׁל עֵץ. דְּבָעֲיָא זֶפֶת טוּבָא וּבְלִעָה חַמְרָא טְפֵי:

רַבִּי אוֹמֵר יְנַגֵּב. כְּשֶׁל אֶבֶן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי:

וְשֶׁל חֶרֶס. בֵּין לְרַבִּי בֵּין לְרַבָּנָן: **אַף עַל פִּי שֶׁקִּלַּף הַזֶּפֶת אָסוּר**. דְּחֶרֶס בְּלֹא זִפְתָּא בָּלַע לֵיהּ חַמְרָא:

משנה יב

כְּלֵי תַשְׁמִישׁ. שֶׁל סְעֻדָּה. וְדָוְקָא כְּלֵי מַתֶּכֶת אוֹ כְּלֵי חֶרֶס הַמְצֻפִּים בַּאֲבָר. וּכְלֵי זְכוּכִית כִּכְלֵי מַתָּכוֹת דָּמֵי:

אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַטְבִּיל. כְּלוֹמַר כְּלֵי הֶרְאוּי לְטָהֵר בִּטְבִילָה וְאֵינוֹ צָרִיךְ תִּקּוּן אַחֵר, כְּגוֹן שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ עַל יְדֵי צוֹנֵן:

יַטְבִּיל. בְּמִקְוֶה הַכָּשֵׁר לְטְבִילַת אִשָּׁה, וּטְבִילָתוֹ מַתִּירָתוֹ:

לְהַגְעִיל. כְּגוֹן יוֹרוֹת וּקְדֵרוֹת שֶׁל מַתֶּכֶת שֶׁתַּשְׁמִישָׁן עַל יְדֵי רוֹתְחִין:

יַגְעִיל. בְּרוֹתְחִין. שֶׁמַּכְנִיסָן לְתוֹךְ יוֹרָה מְלֵאָה מַיִם רוֹתְחִין וּמַשְׁהִין אוֹתָן בְּתוֹכָהּ מְעַט. וְזֶה אַחַר שֶׁמִּשַּׁפְשְׁפָן וּמֵסִיר הַחֲלֵדָה שֶׁלָּהֶן. וְאַחַר כָּךְ מַטְבִּילָן בְּמִקְוֶה הַכָּשֵׁר לְטְבִילַת אִשָּׁה וְהֵן מֻתָּרִין:

לְלַבֵּן. כֵּלִים שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בָּהֶן עַל יְדֵי הָאוּר בְּיָבֵשׁ בְּלִי רֹטֶב, כְּדִמְפָרֵשׁ וְאָזֵיל, כְּגוֹן הַשַּׁפּוּדִים וְהָאַסְכְּלָאוֹת:

מְלַבְּנָן בָּאוּר. עַד שֶׁיְּהֵיוּ נִצּוֹצוֹת נִתָּזִין מֵהֶן, וְאַחַר כָּךְ מַטְבִּילָן וְהֵן מֻתָּרִין:
שָׂפָה. נוֹעֶצֶת בְּקַרְקַע קְשָׁה עֶשֶׂר פְּעָמִים, אִם אֵין בָּהּ גֻּמּוֹת, וְאוֹכֶל בָּהּ צוֹנֵן. אוֹ מַשְׁחִיזָהּ בְּאֶבֶן הַמַּשְׁחֶזֶת שֶׁלָּהּ, וְאוֹכֶל בָּהּ אֲפִלּוּ רוֹתְחִין. וְאִם הָיוּ בָהּ גֻּמּוֹת, מְלַבְּנָהּ. וְכֻלָּן שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן עַד שֶׁלֹּא הִרְתִּיחַ, אוֹ עַד שֶׁלֹּא הִלְבִּין, וְעַד שֶׁלֹּא הִטְבִּיל, מֻתָּר: